

รายงาน
ของ
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาความตกลง
หุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น
รัฐสภา

สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด่วนที่สุด

ที่ ๔๐๕๐ / ๒๕๕๖

สำเนา

รัฐสภา

ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ. ๑๐๓๐๐

๒๖ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอส่งรายงานผลการพิจารณาศึกษาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น

กราบเรียน ประธานรัฐสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานผลการพิจารณาศึกษาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันจันทร์ที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๖ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น โดยกำหนดระยะเวลาพิจารณาศึกษา ๑๕ วัน คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น ได้ขอขยายกำหนดเวลาการศึกษาออกไปอีก ๑๐ วัน ซึ่งกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช	๒. ร้อยโท กุเทพ ไสกระจำง
๓. นายเกียรติ สิทธิอมร	๔. นายเกื้อกูล ด้านชัยจิตร
๕. นายไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ	๖. นายจิรวัดน์ ศิริพานิชย์
๗. นายจตุติ ไกรฤกษ์	๘. นายชลิต แก้วจินดา
๙. นางสาวชุตินา บุญยประภัศร	๑๐. นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี
๑๑. นายถนอม ส่งเสริม	๑๒. นายธเนศ เครือรัตน์
๑๓. นายนรพล ตันติมนตรี	๑๔. นางสาวนริศา อติเทพวรพันธ์
๑๕. นางนฤมล ธารดำรงค์	๑๖. นางนฤมล ศิริวัฒน์
๑๗. นายนิรมิต สุจารี	๑๘. นางพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์
๑๙. นายพินิจ จันทร์สมบูรณ์	๒๐. นายยุทธนา โพธิ์สุธน
๒๑. นางรสสุคนธ์ ภูริเดช	๒๒. นางสาวรัชดา ธนาดีเรก
๒๓. นายวิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์	๒๔. นายวินิจฉัย แจ่มแจ่ม
๒๕. นายวีรชัย พลาศรี	๒๖. นายศุภชัย ศรีหล้า
๒๗. นายสงวน พงษ์มณี	๒๘. นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์
๒๙. นายสมนึก เฮงวานิชย์	๓๐. หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร
๓๑. นายสุทธิชัย จรุงเนตร	๓๒. นายสุจริต ชิวเวทย์
๓๓. นายสุรเดช จิรัฐติเจริญ	๓๔. นายสุรพงษ์ ไทวัจักษณ์ชัยกุล
๓๕. นายอนันต์ ศรีพันธุ์	๓๖. นายอนุศักดิ์ คงมาลัย

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงกราบเรียน
มาเพื่อรายงานให้ประธานรัฐสภาได้โปรดนำเสนอต่อที่ประชุมรัฐสภาพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ลงชื่อ นายอนุศักดิ์ คงมาลัย

(นายอนุศักดิ์ คงมาลัย)

รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณาศึกษาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน - ญี่ปุ่น คนที่สาม

สำเนาถูกต้อง

(นายอรุณ ลายพ่องแพ้ว)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการ

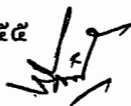
การอุตสาหกรรม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักกรรมการ ๑

โทรศัพท์ ๐ - ๒๒๔๔ - ๒๖๖๗ - ๘

โทรสาร ๐ - ๒๒๔๔ - ๒๖๕๕

นิรันดร์/ร่าง

กฤษมา/พิมพ์

อรุณ/ตรวจ

**รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาศึกษาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน - ญี่ปุ่น
รัฐสภา**

ตามที่ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันจันทร์ที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๑ ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่อง ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน - ญี่ปุ่น (ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership: AJCEP (เอเจเซป)) ซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอและได้มีมติตั้ง คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาเอเจเซป (AJCEP) โดยกำหนดระยะเวลาพิจารณาศึกษา ๑๕ วัน คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้ขอขยายกำหนดเวลาการพิจารณาศึกษาออกไปอีก ๑๐ วัน จะครบกำหนดในวันศุกร์ที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้พิจารณาศึกษาความตกลงดังกล่าวเสร็จแล้ว ปรากฏผล ดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้มีมติเลือกตั้งตำแหน่งต่างๆ ดังนี้

(๑) นางพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์	เป็นประธานคณะกรรมการ
(๒) นายธเนศ เครือรัตน์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๓) นายศุภชัย ศรีหล้า	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
(๔) นายอนุศักดิ์ คงมาลัย	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
(๕) นายวีรชัย พลาศรัย	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๖) นางสาวนริศ อติเทพวรพันธุ์	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๗) นางนฤมล ศิริวัฒน์	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๘) นายยุทธนา โพธิ์สุธน	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๙) นายวิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๑๐) นายวินิจฉัย แจ่มแจ่ม	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๑๑) นางสาวชุตินา บุญยประภัศร	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ

๒. คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้มีมติแต่งตั้งที่ปรึกษา จำนวน ๒ คน ดังนี้

(๑) นายธีระจิตต์ สติโรตมวงค์	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
(๒) นางสาวอรุณี พูลแก้ว	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ

๓. คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้มีมติตั้งนายอรุณ ลายผ่องแผ้ว ผู้อำนวยการกลุ่มงาน คณะกรรมการการอุตสาหกรรม สำนักกรรมการ ๑ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๒

๔. คณะกรรมาธิการได้พิจารณาศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง โดยเชิญผู้แทนหน่วยงานภาครัฐเข้าร่วมประชุมชี้แจงแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- (๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- (๒) กระทรวงอุตสาหกรรม
- (๓) กระทรวงการคลัง
- (๔) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- (๕) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๖) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- (๗) สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๔.๑ การพิจารณาในประเด็นทางกฎหมาย

๔.๑.๑ ภูมิหลัง

(๑) การจัดทำเอเจเซป (AJCEP) เริ่มต้นขึ้นภายหลังจากที่ได้มีแถลงการณ์ร่วมซึ่งลงนาม ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ และผู้นำของประเทศอาเซียนและญี่ปุ่นได้ร่วมลงนามใน “กรอบสำหรับความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุมความตกลงต่าง ๆ ระหว่างประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และญี่ปุ่น” ซึ่งลงนาม ณ เมืองบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๖

(๒) หลังจากนั้นได้เริ่มกระบวนการเจรจาอย่างเป็นทางการตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๔๘ ซึ่งในระหว่างการเจรจารอบที่ ๑๐ ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จนกระทั่งการเจรจาได้เสร็จสิ้นลงเมื่อวันที่ ๓-๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ รวมมีการเจรจาดังกล่าวทั้งหมด ๑๑ รอบ

(๓) กระทรวงพาณิชย์มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เพื่อขอทราบข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบการเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศตามรัฐธรรมนูญ และ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหนังสือตอบถึงปลัดกระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๐ โดยแจ้งว่ากรณีตามข้อหารือของกระทรวงพาณิชย์เป็นปัญหาการตีความมาตรา ๑๙๐ ประกอบกับมาตรา ๓๐๕ (๕) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อันเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะเป็นองค์กรวินิจฉัย ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาจะไม่พิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมาย โดยมีข้อสังเกตว่า การดำเนินการเกี่ยวกับหนังสือสัญญาเป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหาร โดยกระทรวงการต่างประเทศหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจจะกำหนดแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๙๐ ประกอบกับมาตรา ๓๐๕ (๕) ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งแนวทางนี้อาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม หรือตามคำวินิจฉัยขององค์กรที่ทำหน้าที่ตัดสินวินิจฉัยชี้ขาดในกรณีที่มีการพิจารณาข้อโต้แย้งได้ เพื่อมิให้เกิดข้อขัดข้องและมีความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป (รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๑)

(๔) กระทรวงการต่างประเทศมีหนังสือถึงปลัดกระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๐ เรื่องความเห็นเกี่ยวกับร่างกรอบการเจรจาการค้าระหว่างประเทศของไทย โดยแจ้งความเห็น ดังนี้

“๑. การเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีของอาเซียนที่กำลังดำเนินการอยู่ ๕ ฉบับ กับ ๖ ประเทศ ได้แก่ จีน อินเดีย ญี่ปุ่น ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ และเกาหลี ไม่น่าจะต้องเสนอกรอบการเจรจาตั้งกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อให้ความเห็นชอบ แต่สามารถเจรจาต่อไปจนเสร็จสิ้นแล้วจึงดำเนินการตามมาตรา ๑๙๐ วรรคสอง และวรรคสี่ ต่อไป เพราะน่าจะเข้าข่ายตามมาตรา ๓๐๕ (๕) ซึ่งระบุว่า การใดที่เกี่ยวกับการจัดทำหรือดำเนินการตามหนังสือสัญญาที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้เป็นอันใช้ได้ และมีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๙๐ วรรคสาม (ซึ่งกำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องชี้แจงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับหนังสือสัญญานั้น โดยให้คณะรัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ) มาใช้บังคับ

๒. กรอบการเจรจานี้ น่าจะใช้เฉพาะกับการเจรจาความตกลงการค้าเสรีของอาเซียน กับคู่เจรจาอื่นที่มีขึ้นในอนาคต เช่นกับสหภาพยุโรป (ซึ่งมีแผนจะเริ่มเจรจาในปี ๒๕๕๑ เป็นความตกลงที่ยังไม่ได้เริ่มดำเนินการ) ซึ่งไม่เข้าข่ายมาตรา ๓๐๕ (๕) และรัฐบาลต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องชี้แจงต่อสภานิติบัญญัติ” (รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๒)

(๕) ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีการประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๑ ลงมติเห็นชอบร่างเอเจเซป (AJCEP) และอนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้ลงนามในความตกลงดังกล่าว

(๖) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ลงนามในเอเจเซป (AJCEP) เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๑ และกระทรวงพาณิชย์ได้เปิดเผยเอเจเซป (AJCEP) ในเว็บไซต์ของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

(๗) เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑ กระทรวงพาณิชย์ได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อขอให้พิจารณานำเสนอเอเจเซป (AJCEP) เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ และคณะรัฐมนตรีได้มีการประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เห็นชอบให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๘) คณะรัฐมนตรีนำเสนอเอเจเซป (AJCEP) เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ ซึ่งรัฐสภาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง (ภายในวันจันทร์ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๑)

๔.๑.๒ ประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ และมีบทบัญญัติในหมวด ๔ ว่าด้วย “คณะรัฐมนตรี” ในมาตรา ๑๙๐ และในบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๐๕ คือ

(๑) มาตรา ๑๙๐ วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า “หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศ อย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องดังกล่าว”

(๒) มาตรา ๑๙๐ วรรคสาม บัญญัติไว้ว่า “ก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศตามวรรคสอง คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและต้องชี้แจงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับหนังสือสัญญานั้น ในการนี้ให้คณะรัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย”

(๓) มาตรา ๑๙๐ วรรคสี่ บัญญัติไว้ว่า “เมื่อลงนามในหนังสือสัญญาตามวรรคสองแล้ว ก่อนที่จะแสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน คณะรัฐมนตรีต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญานั้น และในกรณีที่การปฏิบัติตามหนังสือสัญญาดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบนั้นอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และเป็นธรรม”

(๔) มาตรา ๑๙๐ วรรคห้า บัญญัติไว้ว่า “ให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า หรือการลงทุน อย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาดังกล่าวโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมระหว่างผู้ที่ได้ประโยชน์กับผู้ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญานั้นและประชาชนทั่วไป”

(๕) มาตรา ๓๐๕ (๕) บัญญัติไว้ว่า “การใดที่เกี่ยวกับการจัดทำหรือดำเนินการตามหนังสือสัญญาที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้เป็นอันใช้ได้ และมีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๙๐ วรรคสามมาใช้บังคับ แต่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๙๐ วรรคสาม มาใช้บังคับกับการดำเนินการที่ยังคงค้างอยู่ และต้องดำเนินการต่อไป”

๔.๑.๓ ผลการพิจารณา

(ก) การเจรจาโดยไม่เสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบเป็นการขัดกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ วรรคสาม และมาตรา ๓๐๕ (๕) หรือไม่ และการลงนามในร่างเอเจเซป (AJCEP) ก่อนที่จะมีการขอความเห็นชอบของรัฐสภาเป็นการขัดกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ วรรคสองหรือไม่

เอเจเซป (AJCEP) ถือเป็นหนังสือสัญญาระหว่างประเทศที่ผูกพันประเทศไทยตาม มาตรา ๑๙๐ วรรคสอง แต่เนื่องจากการเจรจาจัดทำเอเจเซป (AJCEP) เริ่มต้นขึ้นในเดือนเมษายน ๒๕๕๘ ก่อนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๐ คณะรัฐมนตรีจึงไม่สามารถที่จะเสนอกรอบการเจรจาเพื่อให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบก่อนการไปเจรจาจัดทำเอเจเซป (AJCEP) ตามบทบัญญัติของมาตรา ๑๙๐ วรรคสามได้ และตามข้อเท็จจริงแล้ว การเจรจาได้ดำเนินไปจนถึงรอบที่ ๑๐ จากทั้งหมด ๑๑ รอบ ซึ่งมีผลการเจรจาออกมาแล้วเหลือเพียงบางประเด็นที่จะต้องต่อรองเพื่อให้ได้ข้อสรุป ดังนั้น การเจรจาจัดทำเอเจเซป (AJCEP) จึงไม่อาจเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบตามมาตรา ๑๙๐ วรรคสามได้ ประกอบกับมาตรา ๓๐๕ (๕) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติไว้ว่า “การใดที่เกี่ยวกับการจัดทำหรือดำเนินการตามหนังสือสัญญาที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้เป็นอันใช้ได้ และมีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๙๐ วรรคสามมาใช้บังคับ แต่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๙๐ วรรคสาม มาใช้บังคับกับการดำเนินการที่ยังคงค้างอยู่ และต้องดำเนินการต่อไป”

คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้นำบันทึกเจตนาารมณณ์ จดหมายเหตุ และรายงานการประชุมของสภาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาศึกษาพิจารณาเพื่อประกอบการตีความบทบัญญัติมาตรา ๓๐๕ (๕) แต่ในบันทึกดังกล่าว ก็ไม่มีความชัดเจนถึงกรณีว่าจะต้องเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาสำหรับการเจรจาที่ได้เริ่มต้นมาก่อนที่รัฐธรรมนูญจะมีผลบังคับใช้หรือไม่ อีกทั้งการตีความบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะเป็นองค์กรวินิจฉัย ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญจะรับพิจารณาและทำคำวินิจฉัยต่อเมื่อมีการเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญว่ามีกรณีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่จะไม่รับให้คำปรึกษาหรือให้ความเห็นในประเด็นปัญหาข้อกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้เชิญนายไพบุลย์ วราหะไพฑูรย์ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมาร่วมชี้แจงให้ข้อคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว ซึ่งเป็นการให้ความคิดเห็นส่วนตัวในทางวิชาการ โดยนายไพบุลย์ ให้ความเห็นต่อประเด็นดังกล่าวว่าการตีความรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๐ วรรคสามและมาตรา ๓๐๕ (๕) น่าจะต้องตีความว่าขั้นตอนใดที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับ ก็ไม่ต้องนำกลับมาดำเนินการตามมาตรา ๑๙๐ วรรคสามอีก แต่ในส่วนที่ยังคงค้างอยู่ก็ต้องดำเนินการตามบทบัญญัติของมาตรา ๑๙๐ วรรคสามต่อไป และในขั้นตอนที่รัฐบาลนำร่างความตกลงมาเสนอต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบก่อนไปแสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน รัฐบาลก็ควรที่จะชี้แจงต่อ

(๖)

รัฐสภาเพื่อให้ทราบถึงขั้นตอนที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับด้วย ดังนี้ จึงเห็นว่ากรณีของร่างความตกลงเอเจเซป (AJCEP) รัฐบาลก็ควรที่จะชี้แจงต่อรัฐสภาถึงเรื่องการดำเนินการที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับด้วย

ในส่วนข้อเท็จจริงที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ลงนามในเอเจเซป (AJCEP) เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๑ ไม่มีผลทำให้เอเจเซป (AJCEP) มีผลใช้บังคับหรือมีผลผูกพันประเทศไทยที่จะต้องปฏิบัติตามเอเจเซป (AJCEP) เนื่องจากเอเจเซป (AJCEP) ในบทที่ ๑๐ “บทบัญญัติสุดท้าย” ในข้อ ๗๙ ที่ว่าด้วย “การมีผลใช้บังคับ” กำหนดว่า

“๑. รัฐบาลของประเทศที่ได้ลงนามจะต้องแจ้งรัฐบาลที่ได้ลงนามอื่น ๆ เป็นลายลักษณ์อักษรว่ากระบวนการทางกฎหมายของตนซึ่งจำเป็นต่อการมีผลบังคับใช้ของความตกลงฉบับนี้ได้เสร็จสิ้นแล้ว โดยความตกลงฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่หนึ่งของเดือนที่สองหลังจากวันที่รัฐบาลของญี่ปุ่นและประเทศสมาชิกอาเซียนอย่างน้อยหนึ่งประเทศได้ทำการแจ้งดังกล่าว โดยจะมีผลบังคับกับประเทศที่ได้ลงนามที่ได้ทำการแจ้งดังกล่าวภายในวันนั้น

๒. ในส่วนของประเทศสมาชิกอาเซียนที่ได้ทำการแจ้งตามวรรค ๑ ภายหลังจากที่รัฐบาลของญี่ปุ่นและประเทศสมาชิกอาเซียนอย่างน้อยหนึ่งประเทศได้ทำการแจ้งตามวรรค ๑ ความตกลงฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่หนึ่งของเดือนที่สองนับจากวันที่ประเทศสมาชิกอาเซียนนั้นทำการแจ้งดังกล่าว โดยประเทศสมาชิกอาเซียนนั้นจะต้องผูกพันตามข้อกำหนดและเงื่อนไขที่มีอยู่ในความตกลงฉบับนี้ ซึ่งรวมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมซึ่งอาจมีผลใช้บังคับตามข้อ ๗๗ ก่อนเวลาที่ทำการแจ้งดังกล่าว เพื่อความมุ่งประสงค์ของภาคผนวก ๑ การทยอยยกเลิกหรือลดภาษีศุลกากรของประเทศสมาชิกอาเซียนนั้นจะเริ่มจากวันที่ความตกลงฉบับนี้มีผลใช้บังคับตามวรรค ๑”

สำหรับประเทศไทย เอเจเซป (AJCEP) จะมีผลบังคับใช้กับประเทศไทยต่อเมื่อประเทศไทยแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันโดยการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรต่อรัฐบาลของประเทศสมาชิกอาเซียนและรัฐบาลของประเทศญี่ปุ่นว่าได้ดำเนินการทางกฎหมายของประเทศไทยเสร็จสิ้นแล้ว ดังนั้น การลงนามในเอเจเซป (AJCEP) ก่อนที่จะมีการขอความเห็นชอบของรัฐสภาจึงไม่มีผลทำให้เอเจเซป (AJCEP) มีผลใช้บังคับกับประเทศไทย หรือเป็นการผูกพันประเทศไทยที่จะต้องปฏิบัติตามเอเจเซป (AJCEP) ทั้งนี้ การที่คณะรัฐมนตรีนำเสนอเอเจเซป (AJCEP) ต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ก็เพื่อให้รัฐบาลสามารถไปแสดงเจตนาให้เอเจเซป (AJCEP) มีผลใช้บังคับกับประเทศไทยหรือมีผลผูกพันประเทศไทย และเพื่อเป็นการสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๐ วรรคสอง

นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์ ได้ให้ความคิดเห็นต่อกรณีดังกล่าวว่าถ้าตีความมาตรา ๑๙๐ วรรคสามอย่างกว้างจะต้องนำความตกลงมาขอความเห็นชอบของรัฐสภาก่อนไปลงนามและนำมาขอความเห็นชอบก่อนให้สัตยาบันอีกครั้งหนึ่งด้วย แต่หากตีความอย่างแคบถ้าการลงนามนี้ยังไม่มีผลผูกพันประเทศไทย รัฐบาลก็สามารถลงนามไปก่อนแล้วมาชี้แจงต่อรัฐสภาว่ารัฐบาลได้ดำเนินการตามขั้นตอนใดไปแล้วบ้าง ทั้งนี้ เป็นเรื่องความรับผิดชอบทางการเมืองไม่เกี่ยวกับทางศาล ความรับผิดชอบทางการเมืองก็คือหน้าที่ของตนในเรื่องเหล่านั้น แต่สิ่งที่จะบ่งบอกว่าเป็นความรับผิดชอบที่ต้องรับผิดชอบหรือไม่ ยังไม่มีองค์การใด

ที่จะมาชี้ว่าผิดหรือไม่ผิดอย่างไร และเมื่อได้มาชี้แจงต่อรัฐสภาและขอความเห็นชอบก่อนที่จะมีผลผูกพัน กระบวนการก็ปรับเข้าไปตามมาตรา ๑๙๐

(ข) ในการเสนอร่างความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ รัฐสภาจะพิจารณาให้มีการแก้ไขสาระสำคัญของเอเจเซป (AJCEP) ได้หรือไม่

ขณะนี้ รัฐบาลของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศและรัฐบาลของประเทศญี่ปุ่นได้เจรจากันจนได้ข้อยุติและลงนามรับรองสาระความของความตกลงเอเจเซป (AJCEP) ว่าตรงกับผลที่เจรจากดลกกันแล้ว และปัจจุบัน แต่ละประเทศกำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการทางกฎหมายภายในประเทศของตนที่จำเป็นต่อการมีผลบังคับใช้ของเอเจเซป (AJCEP)

ดังนั้น การขอแก้ไขสาระสำคัญของความตกลงเอเจเซป (AJCEP) ในขั้นนี้ จึงเป็นไปได้ไม่ได้ในทางปฏิบัติ เนื่องจากตามข้อกำหนดของเอเจเซป (AJCEP) บทที่ ๑๐ ข้อ ๗๗ การแก้ไขเพิ่มเติมจะกระทำได้ต่อเมื่อมีการตกลงกันระหว่างประเทศสมาชิก

อย่างไรก็ตาม ในอนาคต หากประเทศไทยต้องการแก้ไขสาระสำคัญของเอเจเซป (AJCEP) ก็มีข้อกำหนดของเอเจเซป (AJCEP) บทที่ ๑๐ ข้อ ๗๕ กำหนดถึงหลักการเรื่องการทบทวนความตกลง โดยภายหลังที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของเอเจเซป (AJCEP) แล้ว ความตกลงเอเจเซป (AJCEP) ก็จะมีผลใช้บังคับกับประเทศไทย และในทุก ๆ รอบ ๕ ปีหลังจากนั้น จะต้องมีการทบทวนความตกลง ซึ่งหากรัฐบาลไทยมีความประสงค์จะแก้ไขความตกลง ก็สามารถขอหารือประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อยื่นเป็นข้อเสนอต่อประเทศญี่ปุ่นและตกลงกันเพื่อที่จะแก้ไขความตกลงได้

(ค) การให้ข้อมูล การจัดทำให้มีการรับฟังความคิดเห็น และการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญาเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ วรรคสามและวรรคสี่หรือไม่

คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้พิจารณาการดำเนินการให้ข้อมูล การจัดทำให้มีการรับฟังความคิดเห็นและการให้ประชาชนเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญาภายใต้การจัดทำเอเจเซป (AJCEP) พบว่า ในช่วงก่อนและหลังการมีผลใช้บังคับของรัฐธรรมนูญ ได้มีการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือสัญญาเอเจเซป (AJCEP) ซึ่งสอดคล้องกับวรรคสามและวรรคสี่ ในมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญ ดังนี้

การให้ข้อมูลและการจัดทำให้มีการรับฟังความคิดเห็น

ก่อนและหลังรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับ มีการดำเนินการเพื่อให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ดังนี้คือ

(๑) ในการเจรจาจัดทำเอเจเซป (AJCEP) รวมทั้งสิ้น ๑๑ ครั้ง กระทรวงพาณิชย์ได้มีการประชุมเตรียมการกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชนทุกครั้ง โดยในแต่ละครั้งจะมีการรายงานผลการประชุมหารือระหว่างอาเซียนและญี่ปุ่นครั้งที่ผ่านมาให้ที่ประชุมทราบและกำหนดทำที่การเจรจาในครั้งต่อไป ทั้งนี้ ภาคเอกชนที่เข้าร่วมการประชุมหรือประกอบด้วยผู้แทน สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรม สมาคมการค้าและผู้ผลิตต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบ ได้แก่ เหล็ก ยานยนต์ และชิ้นส่วน การหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนี้เป็นไปเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อประเทศและให้ผู้เกี่ยวข้องโดยตรงได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนการเจรจา

(๒) ในส่วนของภาคเอกชน เมื่อได้รับหนังสือเชิญประชุมหารือจากกระทรวงพาณิชย์ ก็จะมีการประสานงานกันภายในของภาคเอกชนเองโดยจะเชิญผู้แทนกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ กลุ่มที่อาจได้รับผลกระทบโดยตรงมาร่วมประชุมหารือโดยตรง นอกจากนี้ ภาคเอกชนก็ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการอาเซียนและคู่เจรจากายใต้สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการกฎระเบียบและการค้าระหว่างประเทศภายใต้สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่ติดตามประเมินผลการจัดทำเขตการค้าเสรี (เอฟทีเอ) ของไทย ซึ่งมีผู้แทนจากฝ่ายราชการอยู่ในองค์ประกอบคณะกรรมการด้วย โดยจะเชิญประชุมหารือเป็นระยะ ๆ และเชิญผู้แทนภาคราชการที่เกี่ยวข้องร่วมให้ข้อมูลและพิจารณาให้ความเห็น

(๓) ในการประชุมหารือดังกล่าว ได้มีการตกลงเป็นหลักการและรับทราบร่วมกันว่า ทำที่ไทยที่ใช้ในการเจรจาจัดทำเอเจเซป (AJCEP) คือ จะไม่มีการเจรจาเปิดตลาดสินค้าใด ๆ มากกว่าที่ได้เปิดไปแล้วในความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (Japan-Thailand Economic Partnership Agreement: JTEPA (เจเทปปา)) และหากเป็นไปได้ก็จะเจรจาให้ได้ผลประโยชน์เพิ่มเติมด้วย

(๔) เปิดโอกาสให้ผู้สนใจส่งความเห็นมายังตู้ ปณ. ๑๕๐ ถนนพหลโยธิน ๑๑๐๐๐ และผ่านทางเว็บไซต์กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ www.dtm.go.th และ www.thaifta.com โดยมีการประชาสัมพันธ์การรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (เอฟเอ็ม ๙๒.๕) และตัวอักษรวิ่งทางโทรทัศน์ ช่องเอ็นบีที

การให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญา

ก่อนรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับ กระทรวงพาณิชย์ไม่สามารถเปิดเผยร่างเอกสารสัญญาได้จนถึงวันที่ลงนามในเอกสารสัญญาเพราะเป็นข้อตกลงร่วมกันของประเทศคู่เจรจาที่จะไม่ให้มีการเปิดเผย แต่กระทรวงพาณิชย์ได้เผยแพร่ความคืบหน้าของการเจรจาและสาระสำคัญของหนังสือสัญญา ในช่องทางต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งบทความ/ข่าววิทยุ สัมภาษณ์สดทางวิทยุ ข่าว/บทความหนังสือพิมพ์ สัมภาษณ์พิเศษ

ทางสื่อสิ่งพิมพ์ รายการโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต การจัดสัมมนาและเผยแพร่สาระสำคัญของหนังสือสัญญา
ดังนี้

- (๑) การจัดการสัมมนาในกรุงเทพฯ ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐ มีผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวน ๓๕๐ คน ประกอบด้วยผู้แทนภาครัฐ ๑๓๕ คน ผู้แทนสมาคมการค้าต่างๆ/สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย/สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย/สถาบันการเงิน/ผู้ประกอบการเอกชน ๑๖๘ คน นักวิชาการ/ภาคการเมือง/สถานทูต/องค์กรเอกชน/นักศึกษา/ประชาชน/อื่นๆ ๒๐ คน และสื่อมวลชน ๒๘ คน
- (๒) บทสารคดีสั้นทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในช่วงเวลาประมาณ ๗.๑๐ นาฬิกา เป็นจำนวน ๖ ครั้ง
- (๓) สัมภาษณ์ทางวิทยุ ๙ ครั้ง ทางคลื่นเอฟเอ็ม ๙๒.๕, ๙๖.๕, ๙๗, ๑๐๑, ๑๐๑.๕ และ เอเอ็ม ๘๑๙
- (๔) ข่าวสั้นทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (ข่าวต้นชั่วโมง) ๓ ครั้ง
- (๕) สื่อโทรทัศน์ ช่องเอ็นบีที รายการเอสเอ็มอีชี้ช่องรวย ๑ ตอน มีจำนวนผู้ชมเฉลี่ยประมาณ ๑๘๐,๐๐๐ คนต่อตอน และออกอากาศในช่วงข่าวภาคเที่ยงของช่องเดียวกัน มีจำนวนผู้ชมเฉลี่ยระหว่าง ๓๐๐,๐๐๐-๕๘๐,๐๐๐ คนต่อวัน
- (๖) สื่อโทรทัศน์ ช่องทรูวิชั่น ๗ รายการ อีคอนอมิกไทมส์ ๑ ครั้ง ซึ่งไม่มีการจัดอันดับความนิยม โดยช่องทรูวิชั่น ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ ครัวเรือนหรือประมาณ ๖,๐๐๐,๐๐๐ คน
- (๗) บทความหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฐานเศรษฐกิจ และไทยโพสต์ ๓ ครั้ง โดยมียอดจำหน่าย ๓๘๖,๐๐๐ ๑๒๐,๐๐๐ และ ๒๕๐,๐๐๐ ฉบับต่อวัน ตามลำดับ
- (๘) ข่าวเผยแพร่ข้อมูลสำหรับนักข่าวประจำกระทรวง โดยได้รับการตีพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวม ๗ ข่าว จำนวน ๕๐ ครั้ง
- (๙) บทสัมภาษณ์พิเศษ ๓ ครั้ง สำหรับสำนักข่าวบลูมเบิร์ก กรุงเทพธุรกิจ (บิซวีค) นิวส์คลิป (หนังสือพิมพ์ธุรกิจภาคภาษาญี่ปุ่น)

หลังรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับแล้ว กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- (๑) เผยแพร่รายละเอียดของหนังสือสัญญาเอเจเซป (AJCEP) ในเว็บไซต์กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ในเดือนเมษายน ๒๕๕๑ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา ๑๙๐ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมีผู้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ www.thaifta.com ระหว่างเดือนเมษายน-สิงหาคม ๒๕๕๑ รวม ๕๗,๒๕๒ ราย เฉลี่ยเดือนละ ๙,๕๕๐ ราย โดยได้เผยแพร่หนังสือสัญญาตั้งแต่ปลายเดือนเมษายน ๒๕๕๑ (รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๓)

(๒) จัดพิมพ์เอกสารสรุปสาระสำคัญของความตกลง รายละเอียดหนังสือสัญญาฯ พร้อมคำแปลและจัดทำซีดีรอมบรรจุหนังสือสัญญาพร้อมคำแปล เผยแพร่แก่สมาชิกรัฐสภา ผู้เข้าร่วมสัมมนา สมาชิกสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาชิกสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและสมาคมการค้าต่าง ๆ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ สถาบันการศึกษาต่าง ๆ

(๓) จัดสัมมนาเผยแพร่รายละเอียดของหนังสือสัญญา พร้อมเผยแพร่หนังสือสรุปสาระสำคัญของหนังสือสัญญาและซีดีรอมบรรจุหนังสือสัญญาทั้งฉบับ โดยเผยแพร่ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดดังนี้

การสัมมนาในกรุงเทพฯ

- วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๑ มีผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวน ๖๖๐ คน ประกอบด้วยผู้แทนภาครัฐ ๒๑๑ คน ผู้แทนสมาคมการค้าต่าง ๆ/สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย/สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย/สถาบันการเงิน/ผู้ประกอบการเอกชน ๓๙๖ คน นักวิชาการ/ภาคการเมือง/สถานทูต/องค์กรเอกชน/นักศึกษา/ประชาชน/อื่น ๆ ๑๙ คน และสื่อมวลชน ๓๔ คน

- วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ มีผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวน ๕๕๑ คน ประกอบด้วยผู้แทนภาครัฐ ๖๘ คน ผู้แทนสมาคมการค้าต่าง ๆ/สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย/สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย/สถาบันการเงิน/ผู้ประกอบการเอกชน ๓๖๒ คน นักวิชาการ/ภาคการเมือง/สถานทูต/องค์กรเอกชน/นักศึกษา/ประชาชน/อื่น ๆ ๘๒ คน และสื่อมวลชน ๒๙ คน

- วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ ได้มีการถ่ายทอดทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์ ช่องทรูวิชั่น ๑ ซึ่งไม่มีการจัดอันดับความนิยม โดยช่องทรูวิชั่น ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ ครัวเรือนหรือประมาณ ๖,๐๐๐,๐๐๐ คน ทั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมการสัมมนา ๗๐๐ คน ประกอบด้วยผู้แทนภาครัฐ ๒๐๖ คน ผู้แทนสมาคมการค้าต่าง ๆ/สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย/สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย/สถาบันการเงิน/ผู้ประกอบการเอกชน ๒๕๖ คน นักวิชาการ/ภาคการเมือง/สถานทูต/องค์กรเอกชน/นักศึกษา/ประชาชน/อื่น ๆ ๑๔๙ คน และสื่อมวลชน ๔๑ คน

- วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) ได้จัดสัมมนาเสนอผลงานศึกษาวิจัย เรื่องการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากความตกลง JTEPA และความตกลงอาเซียน-ญี่ปุ่น โดยมีผู้เข้าร่วมการสัมมนา ๑๙๗ คน ประกอบด้วยผู้แทนภาครัฐ ๗๙ คน ผู้แทนสมาคมการค้าต่าง ๆ/สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย/สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย/สถาบันการเงิน/ผู้ประกอบการเอกชน ๙๐ คน นักวิชาการ ๑๖ คน สื่อมวลชน ๙ คน และองค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่น ๓ คน

การสัมมนาในต่างจังหวัด

- วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๑ จัดสัมมนาที่จังหวัดตรัง มีผู้เข้าร่วม ๒๓๘ คน ประกอบด้วยผู้แทนภาครัฐ ๕๑ คน ผู้แทนหอการค้าและสภาอุตสาหกรรมจังหวัด ๕ คน สมาคมการค้า ๖

คน ผู้ประกอบการเอกชน ๓๕ คน อื่น ๆ เช่น นักวิชาการ นักศึกษาและประชาชน เป็นต้น ๑๓๘ คน และ
สื่อมวลชน ๓ คน

- มีกำหนดจะจัดอีก ๓ ครั้ง ในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๕๑ ที่จังหวัด
ชลบุรี อุตรธานีและนครสวรรค์

(๔) ดำเนินการเผยแพร่สาระสำคัญของหนังสือสัญญาในรูปแบบและช่องทางต่าง ๆ
อย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับการดำเนินการก่อนรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับ เช่น บทสารคดีสั้นทางวิทยุกรม
ประชาสัมพันธ์ สัมภาษณ์ทางวิทยุ ข่าววิทยุประชาสัมพันธ์ สื่อโทรทัศน์ บทความหนังสือพิมพ์ และข่าว
เผยแพร่ข้อมูลสำหรับการตีพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นต้น

(๕) เข้าชี้แจงข้อมูลรายละเอียดของเอเจเซป (AJCEP) ต่อองค์กรต่าง ๆ ดังนี้ คือ

- สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร
- คณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร
- คณะกรรมการการต่างประเทศ คณะกรรมการเศรษฐกิจ การพาณิชย์

และอุตสาหกรรม คณะกรรมการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา

คณะกรรมการวิสามัญฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าได้มีการพยายามจัดให้มีการรับฟัง
ความคิดเห็นและการเผยแพร่เอเจเซป (AJCEP) เพื่อให้ประชาชน องค์กรภาคเอกชนและผู้ประกอบการที่
เกี่ยวข้องเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญาได้ครอบคลุมในระดับหนึ่งแล้ว แต่ยังคงต้องทำเพิ่มขึ้นอีกโดยเน้น
กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเกษตรกรและผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้มากขึ้น
อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ วรรคสามและวรรคสี่ไม่ได้ระบุว่าควร
ดำเนินการอย่างไร นอกจากนั้น กฎหมายว่าด้วยการกำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาตาม
วรรคห้า ของมาตรา ๑๙๐ ยังมีได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปีนับแต่วันแถลงนโยบายต่อรัฐสภาโดย
รัฐบาลชุดแรกหลังจากที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผลบังคับใช้ จึงยังไม่มี ความชัดเจนว่าจะต้องมีการดำเนินการ
อย่างไร

๔.๒ การพิจารณาประเด็นผลกระทบต่อประเทศไทย

๔.๒.๑ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ภูมิหลัง

(๑) ไทยเป็นประเทศที่มีบทบาทนำในอาเซียนมานับตั้งแต่ก่อตั้งอาเซียนในปี ๒๕๑๐
โดยไทยเป็นประเทศ ๑ ใน ๕ ที่ร่วมก่อตั้งอาเซียน ต่อมาในปี ๒๕๓๕ ไทยเป็นผู้เสนอให้มีการจัดตั้งเขต
การค้าเสรีอาเซียนหรืออาฟตา (ASEAN Free Trade Area: AFTA)

(๒) เมื่ออาเซียนเผชิญกับวิกฤตการณ์เศรษฐกิจอันรุนแรงในปี ๒๕๔๐ ทำให้อาเซียนเริ่มมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดมากขึ้นกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่นและสาธารณรัฐเกาหลี เนื่องจากทั้งสามประเทศได้เข้ามาช่วยเหลืออาเซียนในด้านต่างๆ จึงเกิดเวทีการประชุมอาเซียน+๓ นับแต่นั้นมา

(๓) ในปี ๒๕๔๓ อาเซียนได้ประกาศวิสัยทัศน์อาเซียน ปี ๒๐๒๐ ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งคืออาเซียนจะมองออกไปข้างนอกกลุ่มอาเซียนและมีบทบาทในเวทีโลกโดยเสริมสร้างความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นกับประเทศคู่ค้า และล่าสุด เมื่อปี ๒๕๕๐ ไทยได้ร่วมกับอาเซียนอื่นลงนามในกฎบัตรอาเซียน หรืออาเซียนชาร์เตอร์ และปฏิญญาว่าด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งระบุวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งคือส่งเสริมให้อาเซียนบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกโดยการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีกับประเทศนอกกลุ่ม ซึ่งอาเซียนได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ ปัจจุบัน มีการเจรจาจัดทำความตกลงกับประเทศนอกกลุ่ม รวม ๖ ฉบับ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐอินเดีย เครือรัฐออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และสหภาพยุโรป

(๔) นอกจากนั้น กลุ่มนักวิชาการจากอาเซียนและประเทศ+๓ และ+๖ กำลังทำการศึกษาแนวทางการจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับประเทศ+๓ (สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น และ สาธารณรัฐเกาหลี) และอาเซียนกับประเทศ+๖ (สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐอินเดีย เครือรัฐออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์) รวมทั้ง อาเซียนได้ตัดสินใจที่จะพิจารณาการเจรจาเขตการค้าเสรีกับกลุ่มประเทศต่างๆ ดังนี้

- กลุ่มความร่วมมืออ่าวอาหรับ หรือกลุ่มจีซีซี (Gulf Cooperation Council : GCC ประกอบด้วยสมาชิก ๖ ประเทศ คือ ราชอาณาจักรบาห์เรน รัฐคูเวต รัฐสุลต่านโอมาน รัฐกาตาร์ ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์)

- กลุ่มเมอร์โคซัวร์ (MERCOSUR) หรือตลาดร่วมอเมริกาใต้ตอนล่าง (Southern Common Market ประกอบด้วยสมาชิก ๔ ประเทศ คือ สาธารณรัฐอาร์เจนตินา สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล สาธารณรัฐปารากวัย สาธารณรัฐอูรุกวัย)

- สหพันธรัฐรัสเซีย

ทั้งนี้ อาเซียนจะเจรจาจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับรายประเทศให้เสร็จสิ้นก่อนจึงจะพิจารณาจัดทำเขตการค้าเสรีกับกลุ่มประเทศต่อไป

(๕) อาเซียนมีจุดมุ่งหมายที่จะกระชับความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับทุกประเทศ เพราะจะหวังพึ่งตลาดเดิมๆ ไม่ได้อีกต่อไป เนื่องจากกลุ่มประเทศอื่น ๆ ในทุกภูมิภาคก็มีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของตนด้วยเช่นกัน

ผลการพิจารณา

(๑) ไทยในฐานะสมาชิกอาเซียนที่มีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในกระบวนการรวมกลุ่มของอาเซียนและร่วมผลักดันมาโดยตลอด จึงมีเหตุผลสมควรอย่างยิ่งที่ไทยจะเข้าร่วมกระบวนการของ

อาเซียนดังกล่าว เพราะการจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับประเทศต่าง ๆ เป็นสิ่งที่อาเซียนได้ตกลงร่วมกันแล้วว่าเป็นสิ่งจำเป็นซึ่งเป็นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะช่วยพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความกินอยู่ดีของประชาชนในภูมิภาค

(๒) หากไทยไม่เข้าร่วมกับอาเซียนอื่น ในด้านบทบาทระหว่างประเทศ ไทยย่อมจะสูญเสียความน่าเชื่อถือและสถานะความเป็นประเทศที่มีบทบาทในอาเซียน และจะส่งผลกระทบต่อเบื้องไปย้งด้านเศรษฐกิจ โดยไทยจะไม่ได้รับประโยชน์ที่ประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นจะได้รับอันจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของไทยในอนาคต

๔.๒.๒ ด้านเศรษฐกิจการค้า

ภูมิหลัง

(ก) การค้าระหว่างไทยและญี่ปุ่น

(๑) ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียและต่อเศรษฐกิจโลก ญี่ปุ่นเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญลำดับที่ ๑ ของอาเซียนและของไทย

(๒) การค้าระหว่างอาเซียนและญี่ปุ่น ในปี ๒๕๕๐ มีมูลค่าสูงถึง ๑๗๓,๘๘๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๑๑ ต่อปีในช่วง ๒๕๔๕-๒๕๕๐

(๓) การค้าระหว่างไทยและญี่ปุ่น ในปี ๒๕๕๐ มีมูลค่ารวม ๔๖,๕๑๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๑๒ ต่อปีในช่วง ๒๕๔๕-๒๕๕๐ ในช่วงมกราคม-กรกฎาคม ๒๕๕๑ การค้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่นเติบโตขึ้นเกือบร้อยละ ๒๑ เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปี ๒๕๕๐ และสูงกว่าอัตราการเติบโตเฉลี่ยในรอบ ๕ ปีที่ผ่านมา ในอดีตที่ผ่านมาญี่ปุ่นเป็นตลาดนำเข้าที่สำคัญอันดับ ๑ และเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญลำดับที่ ๒ ของไทยรองจากสหรัฐอเมริกาโดยตลอด ล่าสุดในครึ่งปีแรกของปี ๒๕๕๑ ญี่ปุ่นกลายเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญลำดับที่ ๑ ของไทยเป็นครั้งแรก ซึ่งคาดว่าส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากการเข้าสู่ภาวะชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาและได้รับแรงสนับสนุนจากการมีผลใช้บังคับของเจทีเอปา (JTEPA) นับตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ ทั้งนี้ จากการศึกษาของทีดีอาร์ไอ พบว่าช่วงระยะเวลา ๕ เดือนนับจากที่เจทีเอปา มีผลใช้บังคับ (พฤศจิกายน ๒๕๕๐-มีนาคม ๒๕๕๑) ไทยเป็นฝ่ายใช้ประโยชน์จากเจทีเอปา มากกว่าญี่ปุ่น โดยอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสูงถึงร้อยละ ๕๕.๘๕ ในขณะที่อัตราการใช้สิทธิในการนำเข้าจากญี่ปุ่นมีเพียงร้อยละ ๖.๕๗ ของมูลค่าการค้าของสินค้าที่ได้แต้มต่อทางภาษีทั้งหมด คิดเป็นมูลค่า ๑,๓๒๐ และ ๓๓๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ

(๔) ในด้านดุลการค้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ไทยเป็นฝ่ายขาดดุลญี่ปุ่นมาโดยตลอด โดยใน พ.ศ.๒๕๓๘ ไทยขาดดุลญี่ปุ่น ๙,๕๗๒ ล้านดอลลาร์ จากนั้นการขาดดุลมีแนวโน้มลดลงจนถึง จุดที่ขาดดุลน้อยที่สุดคือ พ.ศ. ๒๕๕๑ การขาดดุลลดลงเหลือ ๑,๑๗๘ ล้านดอลลาร์ซึ่งคาดว่าเป็นผลสืบเนื่องมาจากวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ หลังจากนั้นการขาดดุลของไทยต่อญี่ปุ่นเริ่มมีแนวโน้มกลับมาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยมีอัตราขยายตัวเฉลี่ย ๑๖ เปอร์เซ็นต์ต่อปีในช่วง ๒๕๕๕-๒๕๕๐ โดยในปี ๒๕๕๐ ไทยขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่น ๗,๒๙๖ ล้านดอลลาร์

ผลการพิจารณาด้านการค้าระหว่างไทยและญี่ปุ่น

(๑) ในด้านแนวโน้มของการขาดดุลการค้าของไทยกับญี่ปุ่นในอนาคต คณะกรรมาธิการ เห็นว่าการจัดทำเขตการค้าเสรีในหลายกรณีไม่ได้มีวัตถุประสงค์โดยตรงเพื่อให้ได้เปรียบดุลการค้า และในทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ การลดอุปสรรคทางการค้าทั้งที่เป็นภาษีและไม่ใช่ภาษีจะนำมาซึ่งสวัสดิการทางสังคมที่ดีขึ้น การพิจารณาผลกระทบของการจัดทำเขตการค้าเสรีในด้านนี้ควรพิจารณาการขยายตัวของการค้าและสวัสดิการสังคมที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ภาพรวมและเป้าหมายเรื่องดุลการค้าของประเทศเป็นส่วนสำคัญของการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ การพิจารณาข้อมูลการค้ารายประเทศเป็นสิ่งจำเป็นในการกำหนดยุทธศาสตร์การเจรจาการค้าในภาพรวม

(๒) เนื่องจากโครงสร้างการค้าของไทยกับแต่ละประเทศแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาโครงสร้างการนำเข้าสินค้าจากญี่ปุ่นของไทย (รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๔) พบว่าโดยปกติแล้วประมาณร้อยละ ๙๕ ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดอยู่ในหมวดสินค้าทุน วัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป และยานพาหนะและอุปกรณ์การขนส่ง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นการนำเข้ามาใช้ในการผลิตของอุตสาหกรรมภายในประเทศ ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มาลงทุนในประเทศไทยมากที่สุด ทำให้มีการนำเข้าวัตถุดิบจากญี่ปุ่นเข้ามาเพื่อใช้ในการผลิตมากซึ่งรวมทั้งการผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศและการผลิตเพื่อการส่งออกในปริมาณที่สูง การลดภาษีของไทยจึงก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการลดต้นทุนการผลิตแก่ผู้ผลิตในหลายอุตสาหกรรม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสามารถแข่งขันที่สูงขึ้น นอกจากนี้ ผลการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและ สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าต้นทุนที่ลดลงจะก่อให้เกิดการลงทุนภายในประเทศที่เพิ่มมากขึ้น ๐.๑๒ และ ๓.๒ เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ

(ข) ผลการเจรจาลดภาษี

(๑) ญี่ปุ่นจะยกเลิกภาษีนำเข้าสินค้าร้อยละ ๙๐.๑๖ ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดจากไทยภายใน ๑๐ ปี โดยร้อยละ ๘๕.๕๑ จะถูกยกเลิกภาษีทันทีที่เอเจเซป (AJCEP) มีผลใช้บังคับ ในขณะที่

ไทยจะยกเลิกภาษีนำเข้าสินค้าร้อยละ ๘๖.๑๗ ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดจากญี่ปุ่นภายใน ๑๐ ปี โดยร้อยละ ๓๐.๙๔ ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดจากญี่ปุ่นจะถูยกยกเลิกภาษีทันทีที่เอเจเซป (AJCEP) มีผลใช้บังคับ (รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๕)

(๒) ไม่มีรายการสินค้าใดที่ไทยเปิดตลาดภายใต้เอเจเซป (AJCEP) ให้ญี่ปุ่นดีไปกว่าภายใต้เจเทปปา (JTEPA) ในขณะที่ญี่ปุ่นลดภาษีให้กับไทยในเอเจเซป (AJCEP) เพิ่มมากขึ้นกว่าที่ลดในเจเทปปา (JTEPA) รวม ๗๐ รายการ คิดเป็นมูลค่า ๕๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตัวอย่างสินค้าดังกล่าว เช่น ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีบางรายการ ปลาซาร์ดินกระป๋อง ปลาแมกเคอเรล ปลาและปลาหมึกปรุงแต่งรักษาไว้ไม่ให้เสีย ชิงอ่อน วัฟเฟิลและเวเฟอร์ ผลิตภัณฑ์เบเกอรี่ ไม้พลายวูด ไม้อัดวีเนียร์และลามิเนตเต็ดวูด เป็นต้น (รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๖)

(๓) รายการสินค้าที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบได้แก่ เหล็ก ยานยนต์และชิ้นส่วน โดยส่วนใหญ่ได้จัดไว้ในรายการสินค้าอ่อนไหวโดยให้มีระยะเวลาในการปรับตัวและลดภาษีไม่เร็วไปกว่าภายใต้เจเทปปา (JTEPA) หรือยกเว้นไม่นำมาลดภาษี

ผลการพิจารณาการลดภาษี

(๑) โดยภาพรวมแล้วการลดภาษีของไทยและญี่ปุ่นภายใต้เอเจเซป (AJCEP) ไทยได้แต่่มต่อจากการที่ลดภาษีในสัดส่วนที่น้อยกว่า และช้ากว่าญี่ปุ่น สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยที่ได้ประโยชน์จากการที่ญี่ปุ่นยกเลิกภาษีทันที เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ยานพาหนะ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ยางพาราและผลิตภัณฑ์ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เลนส์ ผลิตภัณฑ์อลูมิเนียม สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อัญมณีและเครื่องประดับ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ (รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๗) อย่างไรก็ตาม ผลการพิจารณาดังกล่าวยังมีได้คำนึงถึงการทดแทนสินค้าส่งออกจากไทยไปยังญี่ปุ่นโดยสินค้าจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งจะมีผลให้การนำเข้าสินค้าจากไทยลดลงได้ ในเรื่องนี้จะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมอีกเพื่อกำหนดมาตรการในการรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

(๒) การเปิดตลาดสินค้าอ่อนไหวภายใต้เอเจเซป (AJCEP) ได้คำนึงถึงข้อกังวลของกลุ่มอุตสาหกรรมชิ้นส่วนและอะไหล่รถยนต์และกลุ่มเหล็กระดับหนึ่ง คือเปิดตลาดชิ้นส่วนและอะไหล่รถยนต์ไม่มากไปกว่าที่ได้เปิดไปแล้วภายใต้เจเทปปา (JTEPA) โดยมีสินค้าหลายรายการที่คงภาษีไว้ และการลดภาษีสินค้าเหล็กไม่ได้มากไปกว่าที่เปิดไว้แล้วในเจเทปปา (JTEPA) และอาฟต้า (AFTA) โดยส่วนใหญ่จัดไว้ในกลุ่มสินค้าอ่อนไหว และมีบางรายการที่ลดภาษีช้ากว่าที่ผูกพันภายใต้เจเทปปา (JTEPA) ดังนั้น หากมีผลกระทบใดๆ ก็มีแนวโน้มที่จะเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความตกลงที่ใช้บังคับไปแล้ว

มากกว่าที่จะเป็นผลกระทบจากเอเจเซป (AJCEP) ทั้งนี้ การเปิดตลาดของสินค้าทั้งสองกลุ่มภายใต้เจเทปปา (JTEPA) ยังให้มีระยะเวลาในการปรับตัวเพื่อรองรับการแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อนักเกิดการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมภายใน โดยรัฐบาลควรมีมาตรการที่เป็นรูปธรรมพร้อมงบประมาณที่เพียงพอเพื่อสนับสนุนให้กลุ่มที่ได้รับผลกระทบสามารถปรับตัวได้เร็วยิ่งขึ้น

(ค) กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าในเอเจเซป (AJCEP)

(๑) กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าเป็นกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดว่าสินค้านั้นมีถิ่นกำเนิดภายใต้ประเทศภาคีของเอเจเซป (AJCEP) หรือไม่ โดยสินค้านั้นจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีหากสินค้านั้นเป็นไปตามกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าที่กำหนดไว้สำหรับสินค้านั้น ๆ

(๒) กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้เอเจเซป (AJCEP) เปิดโอกาสให้นำวัตถุดิบจากอาเซียนและญี่ปุ่นมาคำนวณมูลค่าสินค้าเพื่อให้ได้เกณฑ์มูลค่าเพิ่มภายในภูมิภาค ร้อยละ ๔๐ ของราคาเอฟ.โอ.บี หรือสินค้าในราคาที่ส่งมอบผ่านกราบเรือ (ship rail) ณ ท่าเรือต้นทาง (port of shipment)

(๓) สินค้าบางกลุ่มได้ถิ่นกำเนิดสินค้าน้อยกว่าที่ระบุไว้ในเจเทปปา (JTEPA) เช่น ไช้ที่ได้จากพืช ฝ้ายไม่ทอ สุนัข

นอกจากนี้ สินค้าเกษตรแปรรูปยังได้รับการยกเว้นให้ไม่ต้องผ่านเกณฑ์การเปลี่ยนพิกัด หากสินค้านั้นใช้วัตถุดิบจากประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคีสัญญาไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของราคาเอฟ.โอ.บี หรือสินค้าในราคาที่ส่งมอบผ่านกราบเรือ (ship rail) ณ ท่าเรือต้นทาง (port of shipment) ซึ่งง่ายขึ้นกว่าในเจเทปปา (JTEPA) ที่กำหนดไว้เพียงร้อยละ ๗

ผลการพิจารณาด้านกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

(๑) ประโยชน์ที่สำคัญของเอเจเซป (AJCEP) คือการได้เกณฑ์กฎถิ่นกำเนิดสินค้าที่ยืดหยุ่นกว่าเจเทปปา (JTEPA) ทำให้สินค้านั้นมีโอกาสได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีได้ง่ายกว่าเกณฑ์ภายใต้เจเทปปา (JTEPA) ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพิงการนำเข้าวัตถุดิบจากอาเซียน ยกตัวอย่างเช่น อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ซึ่งปัจจุบันเริ่มขาดแคลนวัตถุดิบคือไม้ โดยต้องพึ่งพาการนำเข้าไม้จากประเทศเพื่อนบ้านเช่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นต้น

(๒) ในทางตรงกันข้าม อาเซียนอื่นอาจนำเข้าวัตถุดิบจากไทยไปใช้ในการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกไปยังญี่ปุ่นได้เช่นกัน ตัวอย่างเช่น ผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มซึ่งภายใต้เอเจเซป (AJCEP)

กำหนดให้ใช้กฎการผ่านกระบวนการผลิตอย่างน้อย ๒ ขั้นตอน จึงจะได้รับประโยชน์จากการลดภาษีทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนที่ผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มที่ไม่มีอุตสาหกรรมการผลิตสิ่งทอขั้นต้น ประเภทเส้นใยและผ้าผืน (ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องมีการลงทุนสูง) จำเป็นจะต้องนำเข้าวัตถุดิบจากอาเซียนด้วยตนเองหรือญี่ปุ่นแทนการนำเข้าจากสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเฉพาะผ้าผืนสำหรับการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป อย่างไรก็ตาม ในอาเซียนมีเพียงไม่กี่ประเทศที่มีโรงงานผลิตสิ่งทอขั้นต้น และไทยเป็นหนึ่งในจำนวนไม่กี่ประเทศนั้น จึงมีโอกาที่อุตสาหกรรมไทยจะได้รับประโยชน์จากการป้อนวัตถุดิบให้กับอาเซียนอื่นด้วยเช่นกัน

(๓) การลดภาษีระหว่างกันในกลุ่มประเทศภาคีเอเจเซป (AJCEP) และกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าที่เปิดโอกาสให้มีการซื้อขายสินค้าระหว่างกันมากขึ้น จะทำให้เอเจเซป (AJCEP) เป็นกลไกที่ก่อให้เกิดเครือข่ายการผลิตในอาเซียนและญี่ปุ่นที่คาดว่าจะทำให้เกิดการเลือกใช้วัตถุดิบอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบจากนอกประเทศสมาชิกทำให้สินค้าสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้มากขึ้น

(๔) สิทธิประโยชน์จากการลดภาษีและ ความยืดหยุ่นในกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าข้างต้น นับเป็นข้อได้เปรียบทางด้านต้นทุนการผลิต นอกเหนือไปจากการเป็นตลาดขนาดใหญ่ครอบคลุมประชากรเกือบ ๗๐๐ ล้านคน หรือราว ๑ ใน ๑๐ ของประชากรโลก ซึ่งคาดว่าจะส่งผลดีต่อการดึงดูดการลงทุนจากญี่ปุ่นและประเทศที่สาม

(ง) ความร่วมมือในเอเจเซป (AJCEP)

(๑) เอเจเซป (AJCEP) กำหนดให้จัดตั้งคณะกรรมการสุขนามัยและสุขนามัยพีช และคณะกรรมการมาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค การตรวจสอบและการรับรอง เพื่อดำเนินงานตามแผนงานที่จะจัดทำขึ้นเพื่อการอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องในด้านดังกล่าว

(๒) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจภายใต้เอเจเซป (AJCEP) มีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อลดความแตกต่างในระดับการพัฒนาของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยครอบคลุมสาขาต่างๆ อย่างกว้างขวางรวมกว่า ๑๒ สาขา เช่น พิธีการที่เกี่ยวกับการค้า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พลังงาน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เกษตรกรรม การประมงและป่าไม้ เป็นต้น โดยให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจขึ้นเพื่อหารือจัดทำแผนงานความร่วมมือในแต่ละสาขาต่อไป

ผลการพิจารณาด้านความร่วมมือ

(๑) ที่ผ่านมามีไทยมีความร่วมมือกับญี่ปุ่นภายใต้เจทีเอปา (JTEPA) เช่นกัน อย่างไรก็ตาม มีบางสาขาความร่วมมือภายใต้เอเจเซป (AJCEP) ที่ไม่มีภายใต้เจทีเอปา (JTEPA) ได้แก่ พืช การที่เกี่ยวกับการค้า พลังงาน ลอจิสติกส์ ทรัพย์สินทางปัญญา และนโยบายการแข่งขัน จึงเป็นโอกาสที่ไทยจะใช้กรอบความร่วมมือช่วยส่งเสริมในการพัฒนาเทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะในด้านพลังงานและลอจิสติกส์ ซึ่งเป็นสาขาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเติบโตทางเศรษฐกิจ

(๒) ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีมาตรฐานการผลิตสินค้าอยู่ในระดับสูงและมีการตรวจสอบสินค้านำเข้าอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะสินค้าเกษตรและอาหาร ซึ่งยังคงมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษีอีกมากที่เป็นอุปสรรคต่อผู้ส่งออกไทย การมีกลไกความร่วมมือด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช และด้านมาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค การตรวจสอบและการรับรองจึงเป็นกลไกหนึ่งที่จะสร้างความเข้าใจระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในด้านดังกล่าวและช่วยลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน

(จ) ผลการศึกษาผลกระทบที่เกี่ยวข้อง

(๑) ผลการศึกษาของคณะผู้เชี่ยวชาญอาเซียน-ญี่ปุ่น

ก่อนการจัดทำเอเจเซป (AJCEP) รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนและญี่ปุ่นได้ตกลงให้จัดตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยเจ้าหน้าที่กระทรวงเศรษฐกิจการค้าของอาเซียนและญี่ปุ่นเพื่อศึกษาการจัดทำเอเจเซป (AJCEP)

ผลการศึกษาของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์เพื่อวิเคราะห์ผลของเอเจเซป (AJCEP) ชี้ว่าเอเจเซป (AJCEP) จะทำให้ปริมาณการค้า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) และการจ้างงานเพิ่มขึ้น รวมทั้งก่อให้เกิดความคุ้มค่าในการผลิตจากขนาดเศรษฐกิจที่ขยายใหญ่ขึ้น ตลอดจนเสถียรภาพในภูมิภาคอันเป็นผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่จะเป็นฐานในการพัฒนาในอนาคต

โดยคาดว่าอาเซียนจะได้รับประโยชน์จากการเพิ่มขึ้นของการส่งออกมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับญี่ปุ่น ภายในปี ๒๕๖๓ การส่งออกของอาเซียนไปญี่ปุ่นจะเพิ่มขึ้น (เปรียบเทียบกับปี ๒๕๕๐) ประมาณ ๒๐,๖๓๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๕.๒ ในขณะที่การนำเข้าจากญี่ปุ่นมายังอาเซียนจะเพิ่มขึ้นประมาณ ๒๐,๐๒๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๗.๕ จีดีพี จะเพิ่มขึ้นร้อยละ

๑.๙๙ และ ๐.๐๗) สำหรับอาเซียนและญี่ปุ่นตามลำดับ ส่วนสวัสดิการจะเพิ่มขึ้น ๕.๕๙ (หรือร้อยละ ๒.๖๑) และ ๔.๕๙ (หรือร้อยละ ๐.๑๓) พันล้านเหรียญสหรัฐ สำหรับญี่ปุ่นและอาเซียนตามลำดับ

(๒) ผลการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ก่อนเริ่มเจรจาจัดทำเอเจเซป (AJCEP) กระทรวงพาณิชย์ได้ว่าจ้างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยศึกษาศักยภาพและผลกระทบจากการจัดทำเขตการค้าเสรีของไทยในอนาคตที่อาจเกิดขึ้นต่อการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ เศรษฐกิจมหภาคและภาคการผลิตต่าง ๆ ตลอดจนข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดทำเขตการค้าเสรีโดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ (Computable General Equilibrium Model)

การศึกษาพบว่าในกรณีที่มีการปรับลดอัตราภาษีนำเข้าลงเหลือ ๐ เปอร์เซ็นต์ระหว่างประเทศสมาชิก จะทำให้มูลค่าการค้าของไทยกับตลาดโลกสูงขึ้นโดยเฉพาะ เอเจเซป (AJCEP) และอาเซียน+๓ (สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี) และส่งผลกระทบต่อสวัสดิการสังคมในที่สุด โดยเอเจเซป (AJCEP) เป็นเขตการค้าเสรีที่มีผลกระทบทางบวกต่อสวัสดิการสังคมของไทยในระดับสูง คือ ๖,๘๔๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้เนื่องมาจากการลดภาษีของไทยทำให้ราคาสินค้าและต้นทุนการผลิตลดลงส่งผลให้ประชาชนมีอำนาจในการซื้อมากยิ่งขึ้นและความสามารถของไทยในตลาดโลกสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ไทยจะขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้น ๑,๘๕๘.๓๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเกิดจากการนำเข้าจากญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากราคาสินค้านำเข้าจากญี่ปุ่นถูกลงและเศรษฐกิจไทยขยายตัวขึ้น ในขณะที่อาเซียนจะขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้น ๒,๕๗๑.๖๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐ

คาดว่าเอเจเซป (AJCEP) จะส่งผลให้ไทยส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารอื่น ๆ และผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่น ๆ ไปญี่ปุ่นได้สูงเนื่องจากการผลิตในประเทศไทยมีต้นทุนต่ำและญี่ปุ่นมีอัตราการนำเข้าที่สูง ในขณะเดียวกัน ผลิตภัณฑ์อาหารอื่น ๆ ผลิตภัณฑ์จากหนัง สิ่งทอ และเครื่องแต่งกายจะได้รับประโยชน์จากต้นทุนที่ต่ำลง นอกจากนี้ การลดภาษีของไทยทำให้มีการขยายตัวของการนำเข้าเครื่องจักรและอุปกรณ์อื่น ๆ รวมทั้งชิ้นส่วนยานยนต์

ผลกระทบในแง่ลบ คาดว่าไทยจะมีการนำเข้าชิ้นส่วนยานยนต์เพิ่มขึ้นโดยส่วนมากเป็นการนำเข้าจากญี่ปุ่นเนื่องจากเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการแข่งขันสูงมาก

(๓) ผลการศึกษาของสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจภาพรวม

โดยภาพรวม การปรับลด/เลิกอัตราภาษีนำเข้าระหว่างอาเซียนและญี่ปุ่นตาม เอเจเซป (AJCEP) จะส่งผลต่อเศรษฐกิจไทย ดังนี้

- ผลิตภัณฑ์มวลรวม เพิ่มขึ้น ประมาณร้อยละ ๐.๓๔ หรือมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ประมาณ ๖๕๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากปี ๒๕๔๙ ที่มีมูลค่าประมาณ ๑๙๐ พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
- การขยายตัวของการลงทุนที่แท้จริงในประเทศจะขยายตัวมากกว่าร้อยละ ๓.๒ หรือประมาณ ๑,๐๑๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากปี ๒๕๔๙ มูลค่าการนำเข้าของไทยจะสูงขึ้นร้อยละ ๒.๓ หรือประมาณ ๒,๓๓๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากปี ๒๕๔๙ การส่งออกของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๙ หรือ ประมาณ ๑,๒๑๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากปี ๒๕๔๙
- ขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้นประมาณ ๑,๑๒๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากปี ๒๕๔๙ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าสินค้าเพื่อทำการผลิตในขั้นต่อไป
- การบริโภคภาคเอกชน ขยายตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๐.๔ การใช้จ่ายภาครัฐ ขยายตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๐.๕ จากปี ๒๕๔๙

ผลกระทบด้านการเมือง สังคม ประชาชน และสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบต่อการเมืองและสังคมภายในประเทศ จากการศึกษา เอเจเซป (AJCEP) จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เห็นได้จากผลการคำนวณความเปลี่ยนแปลงของดัชนีชีวิต ด้านสังคมและประชาชน ได้แก่ รายได้ครัวเรือนและค่าจ้างแรงงาน สูงขึ้นร้อยละ ๐.๕ และ ๐.๔ ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าราคาสินค้า(อัตราเงินเฟ้อ) ที่ปรับตัวสูงขึ้นเพียงร้อยละ ๐.๓ ขณะเดียวกันการออมภาคประชาชน เพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๙

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในประเทศ ผลการศึกษา เห็นว่าการทำ เอเจเซป (AJCEP) ไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้ญี่ปุ่นส่งขยะหรือของเสียอันตรายมาประเทศไทยมากขึ้น และตามความตกลงก็มีข้อบทที่ให้แต่ละประเทศจัดการในเรื่องดังกล่าวได้ แต่หากยังมีปัญหานี้เกิดขึ้น ก็เป็นผลมาจากการไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายในประเทศที่จะมาดูแลเรื่องนี้ได้อย่างจริงจัง หรือกฎหมายระหว่างประเทศมีความซับซ้อนและไม่ชัดเจน อาจมีการใช้ช่องโหว่ของกฎหมาย

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจรายสาขา

สาขาที่ได้รับประโยชน์ ได้แก่ ผัก ผลไม้ และเมล็ดถั่ว ผลิตภัณฑ์อาหาร และ เครื่องนุ่งห่ม

ไทยมีสวัสดิการ (Welfare) เพิ่มขึ้น ๖๖๐ ล้านเหรียญสหรัฐ สินค้าเกษตรที่คาดว่าปริมาณการส่งออกไปญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ กลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารอื่น ๆ (ร้อยละ ๒๘) กลุ่มผักและผลไม้ (ร้อยละ ๑๑.๗) กลุ่มประมง (ร้อยละ ๗.๗) ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่น ๆ (ร้อยละ ๖๕.๓) และกลุ่มพืชอื่น ๆ (ร้อยละ ๒.๕)

(๕) รายงานการศึกษาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เกี่ยวกับผลกระทบในทางลบต่อภาคเกษตรและเกษตรกรของไทยจากเอเจเซป (AJCEP) และการดำเนินงานเพื่อเยียวยาผลกระทบดังกล่าว (รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๘) สรุปได้ดังนี้

คาดว่า การเปิดตลาดสินค้าเกษตรของไทยให้ญี่ปุ่นตามเอเจเซป (AJCEP) จะไม่ส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรและเกษตรกรของไทย เนื่องจากญี่ปุ่นมีศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรในระดับที่ต่ำมาก การผลิตของญี่ปุ่นเป็นไปเพื่อตอบสนองนโยบายความมั่นคงทางอาหารและความต้องการบริโภคภายในประเทศ ไม่มีนโยบายในการส่งออกสินค้าเกษตร

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงไม่มีมาตรการเยียวยาผลกระทบจากเอเจเซป (AJCEP) โดยตรง อย่างไรก็ตาม ในปี ๒๕๕๗ กระทรวงฯ ได้มีการจัดตั้งกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ

(๖) รายงานของกระทรวงอุตสาหกรรมเกี่ยวกับผลกระทบในทางลบต่อภาคอุตสาหกรรมจากเอเจเซป (AJCEP) และการดำเนินงานเพื่อเยียวยาผลกระทบดังกล่าว (รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๙) สรุปได้ดังนี้

ผลกระทบหลักที่จะเกิดขึ้น คาดว่าจะเกิดต่ออุตสาหกรรมหลักของไทยที่มีความอ่อนไหวต่อญี่ปุ่น ได้แก่ เหล็กและเหล็กกล้า และยานยนต์และชิ้นส่วน

ในด้านมาตรการรองรับผลกระทบ ได้มีการจัดทำโครงการความร่วมมือภายใต้เจทีเอปา (JTEPA) เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเหล็กของไทย โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์ และกระทรวงอุตสาหกรรมได้กำหนดแผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประสิทธิภาพและผลิตภาพและแก้ปัญหาตลอดจนสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันให้ภาคอุตสาหกรรม รวมทั้ง ส่งเสริมและผลักดันให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการพัฒนาด้วยตนเอง และให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวโดยร่วมมือกับภาครัฐในการดำเนินการ

ผลการพิจารณา

(๑) รายงานผลการศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจการค้าของเอเจเซป (AJCEP) ต่อประเทศไทยที่ผ่านมายังไม่ศึกษาลงลึกในรายละเอียดให้ครอบคลุมกลุ่มที่อาจได้รับผลกระทบอย่างทั่วถึงมากเพียงพอและยังไม่สะท้อนถึงสถานะการผลิตและการค้าอย่างแท้จริง เช่น อุตสาหกรรมประมง อุตสาหกรรมเหล็ก อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นต้น

(๒) คณะกรรมาธิการมีความเห็นว่าสมาชิกอาเซียนต่างก็มีสภาพการผลิตและการส่งออกสินค้าคล้ายคลึงกันหลายรายการ เอเจเซป (AJCEP) จึงจะมีโอกาสทำให้ความสามารถในการแข่งขันของไทยกับอาเซียนอื่นลดน้อยลงเมื่อเปรียบเทียบกับเจเทปปา (JTEPA) ซึ่งอาจส่งผลให้ไทยส่งออกสินค้าไปญี่ปุ่นได้ลดลง เช่น สินค้าประมง สินค้าอุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เนื่องจากต้องแข่งขันกับสินค้าส่งออกของอาเซียนอื่นที่ต่างก็ได้รับการลดภาษีจากญี่ปุ่นเช่นกันจากเอเจเซป (AJCEP) แต่ยังไม่มีการศึกษาในเรื่องดังกล่าวอย่างเพียงพอ

(๓) ผลการศึกษาของ สวค. ชี้ว่าสินค้าประมง จะได้รับผลกระทบเล็กน้อย โดยคาดว่าจะเกิดขึ้นจากการแข่งขันของสินค้านำเข้าจากอาเซียนเป็นหลักและจะเกิดกับสินค้าประมงสดหรือแช่เย็นเท่านั้น ซึ่งจากรายงานการศึกษาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังไม่มีผลการศึกษาในเรื่องนี้

(๔) อย่างไรก็ตาม ในประเด็นสถานะการแข่งขันของไทย เป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เพราะถึงแม้ว่าไทยจะไม่เข้าร่วมเป็นภาคีของเอเจเซป (AJCEP) ไทยก็ไม่สามารถห้ามไม่ให้อาเซียนอื่นเป็นภาคีของเอเจเซป (AJCEP) ได้ ประกอบกับสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่ก็มีความตกลงการค้าเสรีสองฝ่ายกับญี่ปุ่นก่อนหน้านี้แล้ว ในทางตรงกันข้าม หากไทยเป็นเพียงประเทศเดียวในอาเซียนที่ไม่เข้าร่วมเป็นภาคีของเอเจเซป (AJCEP) น่าจะก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบกับไทยมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความสำคัญของไทยและผลประโยชน์ที่ไทยจะได้รับในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายการผลิต

(๕) ในด้านผลกระทบต่อสินค้าเกษตรนั้น ญี่ปุ่นไม่ได้เป็นประเทศที่ผลิตสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกเป็นหลัก แต่เป็นประเทศที่นำเข้าสินค้าอาหาร โดยที่ผ่านมาญี่ปุ่นนำเข้าสินค้าอาหารราว ๖๐ เปอร์เซ็นต์ของความต้องการทั้งหมดภายในประเทศ ในขณะที่ไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกอาหารรายสำคัญของโลก นอกจากนี้ จากสถิติการใช้สิทธิประโยชน์ภายใต้ เจเทปปา (JTEPA) ในช่วงเดือนมกราคม-กรกฎาคม ๒๕๕๑ พบว่ามีการนำเข้าสินค้าเกษตร ที่สำคัญได้แก่ กากน้ำตาล ปลาหมึกยักษ์ ไข่ปลา และผลไม้สด (แอปเปิ้ลสด สตรอเบอร์รี่สด และลูกพลับ) มูลค่า ๑,๐๓๗,๗๕๔ เหรียญสหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๐.๑๑ ของมูลค่าการนำเข้าภายใต้เจเทปปา (JTEPA) ทั้งหมด นอกจากนี้ ถึงแม้ว่าจะ

สาขาที่ได้รับผลกระทบทางลบ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ประมง เคมีภัณฑ์ ยางและพลาสติก ผลิตภัณฑ์โลหะ และยานยนต์และชิ้นส่วน

มาตรการรองรับการปรับตัว

ผลิตภัณฑ์ประมง

ส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการส่งออกและกระจายผลิตภัณฑ์ประมงไทยสู่ร้านอาหารไทยในญี่ปุ่นและอาเซียน

สนับสนุนการมีหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการวิจัยและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าประมงไทยให้เป็นสากลอันเป็นการสร้างความมั่นใจแก่ผู้บริโภคในญี่ปุ่นและอาเซียน

จัดทำฐานข้อมูลเตือนภัยเพื่อรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเสรีการค้า

เคมีภัณฑ์ ยางและพลาสติก

ปรับโครงสร้างภาษีเพื่อจำแนกสินค้าต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำในอุตสาหกรรมฯ เพื่อลดความลักลั่น

ในระยะยาวมุ่งสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันผ่านการเปิดเสรีการลงทุนในกิจการการผลิตเคมีภัณฑ์ ยาง และพลาสติกเพื่อการถ่ายทอดทางเทคโนโลยีตามแนวทางต่าง ๆ เช่น การให้ใบอนุญาตประกอบกิจการการร่วมกันผลิต หรือ ร่วมลงทุนกับบริษัทผู้นำในตลาดเคมีภัณฑ์ ยาง และพลาสติกโลก เป็นต้น

ส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างสินค้าต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำในอุตสาหกรรมฯ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบ

จัดทำฐานข้อมูลเตือนภัยเพื่อรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเสรีการค้า

ผลิตภัณฑ์โลหะ

จัดทำฐานข้อมูลเตือนภัยเพื่อรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเสรีการค้า

ปรับโครงสร้างภาษีเพื่อจำแนกสินค้าต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำในอุตสาหกรรมเหล็กและผลิตภัณฑ์ และอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ เช่น ยานยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อบริหารจัดการการกระจายสินค้า

ส่งเสริมความร่วมมือด้านผลิตภัณฑ์โลหะกับสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ของโลกและมีบริษัทผู้นำระดับโลก

ยานยนต์และชิ้นส่วน

จัดทำฐานข้อมูลเตือนภัยเพื่อรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเสรีการค้า

ในระยะยาว สนับสนุนผู้ประกอบการชิ้นส่วนยานยนต์ไทยที่มีศักยภาพในการรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีตามแนวทางต่าง ๆ เช่น การให้ใบอนุญาตประกอบกิจการ การร่วมกันผลิตหรือการร่วมทุนกับบริษัทญี่ปุ่นที่เป็นผู้นำในตลาดยานยนต์

(๔) ผลการศึกษาโครงการจ้างศึกษาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ว่าจ้างศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทำการศึกษาโครงการศึกษาโอกาสและผลกระทบจากการทำเอฟทีเอของไทยที่มีต่อสาขาการเกษตร โดยการศึกษาพิจารณาผลกระทบในเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นต่อภาคการเกษตรจากความตกลงการค้าเสรี โดยครอบคลุมเฉพาะความตกลงที่มีผลใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ได้แก่ ความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ไทย-นิวซีแลนด์ และอาเซียน-จีน เพื่อนำมาจัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบายการพัฒนาและวางแผนด้านเกษตรในระยะยาว

การศึกษาพบว่าเกษตรกร กระจุกตัว ห้วหอมใหญ่ ชา ผักผลไม้เมืองหนาว ไข่ และโคนมและโคเนื้อ เป็นกลุ่มที่จะได้รับผลกระทบจากความตกลงข้างต้น

การศึกษาได้เสนอข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงศักยภาพในการแข่งขันมีดังนี้ คือ ในระยะสั้น/ปานกลาง เน้นการปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีที่ประเทศไทยมีอยู่ และพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ โดยอาจจำเป็นต้องมีนโยบาย/มาตรการปกป้องภาคการผลิตที่ด้อยศักยภาพ ในระยะยาว เน้นการแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าเพิ่มสูงโดยใช้สินค้าขั้นปฐมภูมิจากภายในประเทศให้มากที่สุด พร้อมทั้งลดความผันผวนด้านราคาและการผลิตโดยอาศัยการจัดการโซ่อุปทานและลอจิสติกส์ทั้งด้านขาเข้า (จากเกษตรกรไปยังโรงงานแปรรูป) และขาออก (จากโรงงานแปรรูปไปยังผู้ซื้อ) รวมทั้งพัฒนาเกษตรแบบมีสัญญา (Contract farming) ที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม

นอกจากนี้ การศึกษาได้คาดการณ์ผลประโยชน์และผลกระทบของความตกลงอื่น ๆ แต่ไม่รวมถึงเอเจเซป (AJCEP) โดยคาดว่าเจเทปปา (JTEPA) เป็นหนึ่งในความตกลงที่จะทำให้ไทยเกินดุลการค้าในหมวดสินค้าเกษตร โดยดุลการค้าจะเพิ่มขึ้นมากที่สุดถึง ๑,๙๖๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทำให้

มีการลดภาษีนำเข้า สินค้าดังกล่าวยังคงมีราคาสูงจึงเจาะตลาดเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้สูงและคาดว่าจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ

๔.๒.๓ ด้านสิ่งแวดล้อม

กฎหมาย

ขยะพิษ

(๑) ประเทศไทยและญี่ปุ่นเป็นภาคีอนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัด (The Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal) ซึ่งมีผลใช้บังคับต่อประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งคือ เพื่อลดการเคลื่อนย้ายของเสียอันตรายข้ามแดนให้น้อยที่สุด

(๒) อนุสัญญาบาเซล ได้กำหนดมาตรการทางกฎหมาย เพื่อควบคุมการเคลื่อนย้ายของเสียอันตรายข้ามแดนโดยกำหนดระบบการแจ้งข้อมูลล่วงหน้า กล่าวคือ ก่อนการนำเข้า ส่งออก และนำผ่านของเสียอันตรายไปยังประเทศอื่นจะต้องแจ้งรายละเอียด และขออนุญาตประเทศปลายทาง ตามขั้นตอนจากหน่วยงานที่มีอำนาจของประเทศที่เกี่ยวข้องก่อนการขนส่ง และการขนส่งต้องจัดให้มีเอกสารการเคลื่อนย้าย การบรรจุหีบห่อ การติดฉลาก และการขนส่งด้วยวิธีการที่กำหนดตามมาตรฐานสากล ตลอดจนต้องมีการประกันภัยหรือหลักทรัพย์ค้ำประกันทางการเงิน และความรับผิดชอบในการนำของเสียกลับภายใน ๓๐ วัน หากไม่สามารถดำเนินการได้ตามข้อตกลง หรือเป็นการลักลอบขนย้ายไปอย่างผิดกฎหมาย และต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายหากเกิดอุบัติเหตุรั่วไหลและปนเปื้อน

(๓) ในการปฏิบัติตามอนุสัญญาบาเซล กระทรวงอุตสาหกรรม โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งเป็นหน่วยงานผู้ที่มีอำนาจได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการกำหนดให้ของเสียอันตรายตามอนุสัญญาบาเซล รวม ๖๒ รายการ เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ ๓ ในประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ และ ๒๕๔๙ บัญชีแนบท้าย ข. หมวดของเสียเคมีวัตถุ (Chemical wastes) ซึ่งผู้ประกอบการต้องขออนุญาตก่อนจึงจะสามารถดำเนินการนำเข้า ส่งออก ผลิต ใช้ หรือมีไว้ในครอบครองได้

(๔) ในการนี้ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการนำเข้าของเสียอันตรายเข้ามาในประเทศไทยไว้ในประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่องเงื่อนไขในการอนุญาตให้นำเข้าของเสียเคมีวัตถุที่เป็นวัตถุอันตรายเข้ามาในราชอาณาจักร ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๓๙ กล่าวคือ พนักงานเจ้าหน้าที่จะอนุญาตให้นำเข้าของเสียเคมีวัตถุเข้ามาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตของโรงงานเท่านั้น โดยผู้ประกอบการต้องนำตัวอย่างของเสียเคมีวัตถุ จัดทำแผนการนำเข้าของเสียเคมีวัตถุที่ใช้ในแต่ละ

ปี และจัดทำระบบกำจัดของเสียที่เกิดจากการนำของเสียเคมีวัตถุมาใช้ในการผลิตสินค้า มาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อประกอบการขออนุญาตนำเข้าด้วย ทั้งนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะอนุญาตในปริมาณเท่าที่จำเป็นในการผลิตของโรงงานเท่านั้นและต้องเป็นของเสียเคมีวัตถุจากประเทศที่ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาบาเซลแล้วเท่านั้น

เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์มือสอง

(๕) ในการควบคุมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์มือสอง กระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกประกาศกำหนดให้ เครื่องไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ใช้แล้ว และ ชิ้นส่วนอุปกรณ์หรือส่วนประกอบของเครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้แล้วเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ ๓ โดยอนุญาตให้นำเข้ามาเพื่อใช้ซ้ำเท่านั้น จะไม่อนุญาตให้นำเข้ามาเพื่อการกำจัดเป็นอันตราย และได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนำเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง เงื่อนไขในการอนุญาตให้นำเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้แล้วที่เป็นวัตถุอันตรายเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๐

(๖) นอกจากนี้ ยังมีการห้ามการนำเข้าของเสียอันตรายบางชนิดตามมติ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เช่น ห้ามนำเข้าแบตเตอรี่ใช้แล้วหรือแผ่นธาตุที่อยู่ในแบตเตอรี่ใช้แล้วมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตตะกั่วแท่ง และห้ามการนำเข้าแท่งเชื้อเพลิง (Refuse derived fuel)

(๗) กรมศุลกากรเป็นหน่วยงานสนับสนุนร่วมกับหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติตามอนุสัญญาบาเซล โดยมีหน้าที่ควบคุม ตรวจสอบให้ผู้ประกอบการนำเข้า/ส่งออกหรือนำผ่านของเสียอันตรายให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องที่ออกโดยกระทรวงการคลังและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง การจับกุมการลักลอบนำเข้าของเสียอันตราย

(๘) ตั้งแต่อนุสัญญาบาเซลมีผลบังคับใช้ต่อประเทศไทยเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ประเทศไทยมีสถิติการส่งออกของเสียอันตรายไปยังประเทศญี่ปุ่นเพื่อรีไซเคิลและกำจัดขั้นสุดท้ายเป็นจำนวนมากกว่าสถิติการนำเข้าของเสียอันตรายจากประเทศญี่ปุ่นเพื่อรีไซเคิล ซึ่งส่วนใหญ่แล้วของเสียอันตรายที่ส่งออกไปประเทศไทยไม่มีขีดความสามารถเพียงพอในการจัดการกับของเสียอันตรายดังกล่าว และของเสียอันตรายที่ประเทศไทยนำเข้านั้นเป็นการนำเข้ามาแยกชิ้นส่วนและนำวัสดุกลับมาหมุนเวียนใช้ประโยชน์โดยโรงงานที่ได้รับอนุญาตถูกต้องที่มีการจัดการที่ปลอดภัยและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยการนำเข้าและส่งออกต้องปฏิบัติตามขั้นตอนของอนุสัญญาบาเซลและกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตรายซึ่งใช้อนุวัติการตามอนุสัญญาบาเซล

ทั้งนี้ ในปี ๒๕๕๐ ไทยส่งออกของเสียอันตรายไปยังประเทศญี่ปุ่น ปริมาณ ๑,๙๗๔.๖ ตัน ซึ่งได้แก่ เศษชิ้นส่วนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic scraps) ๑,๔๑๘.๖ ตัน กากตะกอนที่ได้มาจากการชุบโลหะ (Galvanic sludges) ๔๒๐ ตัน ชิ้นส่วนฟิล์มเรืองแสงในเครื่องถ่ายภาพเอกสารที่ใช้แล้ว (Used photoreceptor drums containing selenium) ๖ ตัน และ แผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ (Used printed

circuit boards) ๑๓๐ ตัน โดยคิดเป็นร้อยละ ๑๖ ของปริมาณของเสียอันตรายทั้งหมดที่มีการส่งออก ในขณะที่ประเทศไทยมีการนำเข้าของเสียอันตรายซึ่งได้แก่ อุปกรณ์เครื่องถ่ายเอกสารที่ใช้แล้วจากประเทศญี่ปุ่นเพียง ๒๗.๔ ตัน โดยคิดเป็นร้อยละ ๐.๕ ของปริมาณของเสียอันตรายที่มีการนำเข้าทั้งหมด

กากกัมมันตรังสี

(๙) ประเทศไทยเป็นสมาชิกของทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ การนำเข้า/ส่งออกวัสดุกัมมันตรังสี วัสดุนิวเคลียร์ทุกชนิดจะต้องปฏิบัติตามหลักปฏิบัติ (Code of conduct) ที่กำหนด คือในการขออนุญาตนำเข้าจะต้องมีใบอนุญาตในการครอบครอง โดยในใบอนุญาตการครอบครองจะระบุปริมาณและระยะเวลาในการครอบครองวัสดุกัมมันตรังสีนั้นด้วย การนำเข้า/ส่งออกโดยไม่มีใบอนุญาตจะต้องระวางโทษ ซึ่งต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และพระราชบัญญัติการขนส่งวัตถุอันตราย โดยผู้นำเข้าจะต้องส่งแผนการขนส่งให้กับสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ ขณะขนส่งจะมีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติและเจ้าหน้าที่ตำรวจไปควบคุมด้วย การนำเข้ามายังพื้นที่ประเทศไทยนั้นมีเพียง ๒ ทางเท่านั้น คือ ท่าเรือแหลมฉบัง และสนามบินสุวรรณภูมิ

(๑๐) ปัจจุบันไทยมีการนำเข้าวัสดุกัมมันตรังสีมากกว่า ๓๐,๐๐๐ ชนิด โดยเฉพาะนำมาใช้ในโรงงานฉายรังสีเพื่อฆ่าเชื้อผลิตภัณฑ์และอุปกรณ์ทางการแพทย์ ซึ่งผลิตภัณฑ์เหล่านี้เป็นของโรงงานผลิตเพื่อส่งออกผลิตภัณฑ์เครื่องมือทางการแพทย์ซึ่งผ่านการฆ่าเชื้อด้วยรังสี

(๑๑) ในการกำจัดกากวัสดุกัมมันตรังสีก็จะต้องดำเนินการตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติด้วยเช่นกัน

ผลการเจรจา

(๑) เอเจเซป (AJCEP) ได้มีการระบุสิทธิของประเทศภาคีในการดำเนินการมาตรฐานด้านของเสียอันตรายตามกฎหมายที่เป็นไปตามอนุสัญญาบาเซลและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจนในข้อ ๑๖ วรรคสาม ของเอเจเซป (AJCEP) “ไม่มีความใดในบทนี้ที่จะถูกตีความเพื่อขัดขวางประเทศภาคี ซึ่งเป็นภาคีของอนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของ ของเสียอันตรายและการกำจัด หรือความตกลงระหว่างประเทศอื่นที่เกี่ยวข้อง จากการออกหรือบังคับใช้มาตรการใด ๆ ที่เกี่ยวกับของเสียอันตรายหรือสารอันตราย ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายและระเบียบข้อบังคับภายในประเทศของตน โดยเป็นไปตามความตกลงระหว่างประเทศดังกล่าว”

(๒) นอกจากนี้เอเจเซป (AJCEP) ยังได้กำหนดหลักข้อยกเว้นทั่วไป ซึ่งนำหลักการเรื่องข้อยกเว้นทั่วไปภายใต้ความตกลงแอกต์ ข้อ ๒๐ มาใช้ โดยอนุญาตให้ประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก สามารถใช้มาตรการที่ไม่สอดคล้องกับพันธกรณีภายใต้องค์การการค้าโลกได้ หากเป็นการกระทำเพื่อคุ้มครองชีวิต หรือสุขภาพอนามัยของมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการห้ามหรือควบคุมการนำเข้าของเสียอันตรายหรือขยะพิษตามกฎหมายของภาคีที่อาจพิจารณาว่าเป็นมาตรการที่มีใช้ภาษี ตามข้อ ๑๔ ของ

เอเจเซป (AJCEP) ที่ภาคีใช้กับภาคีอื่นนั้น ก็สามารถให้ทำได้ โดยต้องไม่เลือกปฏิบัติระหว่างภาคีและไม่เป็นการปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศ

ผลการพิจารณา

(๑) การนำของเสียอันตรายจากประเทศญี่ปุ่นเข้ามาในประเทศไทยจำเป็นต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาบาเซลและพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้อนุวัติการตามอนุสัญญาบาเซลของประเทศไทย และปฏิบัติตามกฎหมายภายในประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ เอเจเซป (AJCEP) ยังเป็นความตกลงเขตการค้าเสรีฉบับแรกในประเทศไทยได้พยายามเจรจากับภาคีเอเจเซป (AJCEP) จนทำให้มีการกำหนดกลไกการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเรื่องของเสียอันตรายหรือขยะพิษ และมาตรการรองรับในกรณีที่อาจมีการลักลอบนำเข้าของเสียอันตรายหรือขยะพิษโดยผิดกฎหมายตามกฎหมายที่เป็นไปตามอนุสัญญาบาเซลและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องไว้แล้วในเอเจเซป (AJCEP)

(๒) การกำหนดกลไกการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเรื่องของเสียอันตรายหรือขยะพิษ และมาตรการรองรับในกรณีที่อาจมีการลักลอบนำเข้าของเสียอันตรายหรือขยะพิษโดยผิดกฎหมาย ยังขาดความชัดเจน ตามกฎหมายที่เป็นไปตามอนุสัญญาบาเซลและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องไว้ในข้อ ๑๖ วรรคสาม ของเอเจเซป (AJCEP) นี้ อาจเป็นโอกาสทำให้มีการดำเนินมาตรการป้องกันและลดปัญหามลพิษจากของเสียอันตรายตั้งแต่ต้นทาง ซึ่งจะทำให้มาตรการกำกับดูแลมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๓) ยังไม่มีกระบวนการและเครื่องมือที่จะใช้ควบคุมการนำเข้าสินค้ามือสองอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยังไม่มีกฎหมายที่จะติดตามดูแลการกำจัดของเสียที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(๔) การควบคุมดูแลการนำเข้าวัสดุกำมันตรังสีและการกำจัดมีวิธีการดำเนินการดีอย่างไรก็ตาม สำหรับสิ่งของที่ปนเปื้อนสารกำมันตรังสียังไม่มีเครื่องมือตรวจสอบและไม่มีพิกัดอัตราศุลกากรรองรับ และไม่มีการแยกพิกัดสินค้าที่ใช้แล้วออกจากสินค้าปกติ ทำให้ไม่สามารถควบคุมตรวจสอบการนำเข้าสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) คณะกรรมาธิการมีความเห็นว่ารัฐบาลควรให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางการควบคุมการนำเข้าและกำกับดูแลการกำจัดของเสียที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๔.๓ การพิจารณาในประเด็นมาตรการเยียวยา

ภูมิหลัง

(๑) มาตรา ๑๙๐ วรคสี่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติไว้ว่า “เมื่อลงนามในหนังสือสัญญาตามวรรคสองแล้ว ก่อนที่จะแสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน คณะรัฐมนตรีต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญานั้น และในกรณีที่มีการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบนั้นอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และเป็นธรรม”

(๒) ในช่วง ๔-๕ ปีที่ผ่านมา ไทยได้จัดทำเอฟทีเอ กับหลายประเทศทั้งในระดับสอง ฝ่ายระหว่างไทยกับประเทศคู่ค้า และระดับหลายฝ่ายของกลุ่มอาเซียนที่ไทยเป็นสมาชิกกับประเทศคู่ค้า โดยเอฟทีเอ ที่มีผลใช้บังคับแล้ว ได้แก่ ไทย-ออสเตรเลีย ไทย-นิวซีแลนด์ ไทย-อินเดีย (๘๒ รายการ) ไทย-ญี่ปุ่น และ อาเซียน-จีน

(๓) ในปี ๒๕๕๑ สวค. ได้ดำเนินการโครงการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบต่อประเทศไทยจากการทำความตกลงการค้าเสรีอาเซียนกับประเทศญี่ปุ่นโดยการวิเคราะห์เชิงปริมาณร่วมกับการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ พบว่า สาขาที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบทางลบ ได้แก่

- ประมง ได้รับผลกระทบเล็กน้อย โดยคาดว่าจะเกิดขึ้นจากการแข่งขันของสินค้านำเข้าจากอาเซียนเป็นหลักและจะเกิดกับสินค้าประมงสดหรือแช่เย็นเท่านั้น

- ผลิตรถยนต์เหล็ก เนื่องจากญี่ปุ่นมีศักยภาพในการแข่งขันสูง อย่างไรก็ตาม เอเจเซป (AJCEP) อาจก่อให้เกิดผลดีต่ออุตสาหกรรมผลิตรถยนต์โลหะคือ กระตุ้นให้อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้าของไทยมีการปรับตัวเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันซึ่งอาจมีส่วนช่วยในการพัฒนาต้นทุนและคุณภาพวัตถุดิบในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้เกิดการลงทุนจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องเพราะการมีผลิตรถยนต์โลหะวัตถุดิบในประเทศที่มีคุณภาพและสามารถลดต้นทุนในการผลิตสินค้าที่ใช้เหล็กเป็นวัตถุดิบทำให้สินค้าที่ผลิตแข่งขันได้ดีขึ้นและผู้บริโภคได้ใช้สินค้าในราคาที่ถูกลง

- ยานยนต์และชิ้นส่วน ไม่ได้รับผลกระทบมากนัก เนื่องจากมีการลดภาษีน้อย รายการ (๘ รายการ) ซึ่งมีมูลค่านำเข้าประมาณร้อยละ ๘ ของการนำเข้าสินค้าในกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน อย่างไรก็ตาม อาจเป็นผลดีที่ทำให้ราคาชิ้นส่วนยานยนต์นำเข้าบางประเภทถูกลงและเป็นการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ประเมินว่าการส่งออกและการผลิตยานยนต์และชิ้นส่วนจะขยายตัวหลังจากเอเจเซป (AJCEP) มีผลใช้บังคับ

(๔) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ศึกษาผลกระทบในทางลบต่อภาคเกษตรและเกษตรกรของไทยแล้วคาดว่าจะการเปิดตลาดสินค้าเกษตรของไทยให้ญี่ปุ่นตามเอเจเซป (AJCEP) จะไม่ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรและเกษตรกรของไทย เนื่องจากญี่ปุ่นมีศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรในระดับที่ต่ำ

มาก การผลิตของญี่ปุ่นเป็นไปเพื่อตอบสนองนโยบายความมั่นคงทางอาหารและความต้องการบริโภคภายในประเทศ ไม่มีนโยบายในการส่งออกสินค้าเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังไม่มีมาตรการเยียวยาผลกระทบจากเอเจเซป (AJCEP) โดยตรง อย่างไรก็ตาม ในปี ๒๕๔๗ กระทรวงฯ ได้มีการจัดตั้งกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ โดยได้เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ อนุมัติค่าใช้จ่ายโครงการแล้ว ๕๖ ล้านบาท คงเหลือเงินที่ได้รับ ๓๔๔ ล้านบาท อาทิ โครงการปรับโครงสร้างสินค้ากระเทียม โครงการส่งเสริมการปลูกพริกหวานในโรงเรือน โครงการปรับโครงสร้างสินค้าเนื้อโคขุนและระบบตรวจสอบย้อนกลับ เป็นต้น นอกจากนี้ ได้ดำเนินการเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและเน้นการศึกษาวิจัยพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร สำหรับสินค้าผักผลไม้สด กระทรวงฯ ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนามาตรฐานเพื่อให้สามารถเข้าสู่ตลาดญี่ปุ่นได้ ในเรื่องอาหารปลอดภัย การเก็บรักษาเพื่อรักษาคุณภาพและลوجิสติกส์

(๕) กระทรวงอุตสาหกรรมได้ศึกษาผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นต่อ

ภาคอุตสาหกรรม พบว่าการลดภาษีของไทยภายใต้เอเจเซป (AJCEP) จะส่งผลกระทบในทางลบต่ออุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า และอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน กระทรวงอุตสาหกรรมมีมาตรการรองรับคือได้มีการจัดทำโครงการความร่วมมือภายใต้เจเทปปา (JTEPA) เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเหล็กของไทย โครงการพัฒนารัฟฟายกรรมนุษย์สำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์ และกระทรวงอุตสาหกรรมได้กำหนดแผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประสิทธิภาพและผลิตภาพและแก้ปัญหาตลอดจนสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันให้ภาคอุตสาหกรรม รวมทั้ง ส่งเสริมและผลักดันให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการพัฒนาด้วยตนเอง และให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวโดยร่วมมือกับภาครัฐในการดำเนินการ

(๖) กระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดทำแผนการดำเนินงานตามแผนแม่บทดังกล่าว

สำหรับอุตสาหกรรมสำคัญๆ เช่น ยานยนต์ สิ่งทอ เหล็ก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โดยได้หารือกับภาคเอกชนโดยเน้นที่ผู้ผลิตขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้การดำเนินงานตรงกับความต้องการของภาคเอกชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ได้เริ่มดำเนินการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน ในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ เป็นปีแรก รวมทั้ง ได้ดำเนินโครงการความร่วมมือร่วมกับญี่ปุ่นให้ความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น ความตกลงร่วมในการรับรองมาตรฐานสินค้า การส่งเสริมข้อมูลด้านการตลาดในญี่ปุ่น การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตบางอุตสาหกรรม อาทิ สิ่งทอ เหล็ก และการพัฒนาทักษะแรงงานฝีมือ เป็นต้น

(๗) กระทรวงพาณิชย์ได้จัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่

ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ผลิตและผู้ประกอบการสินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร สินค้าอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจบริการที่ได้รับผลกระทบจาก

การเปิดเสรีทางการค้าเพื่อให้สามารถปรับตัวหรือปรับเปลี่ยนให้สามารถแข่งขันได้ ซึ่งในเบื้องต้นให้ดำเนินการเฉพาะในปีงบประมาณ ๒๕๕๐-๒๕๕๑ ก่อน ในรูปของโครงการในระหว่างที่การจัดตั้งกองทุนฯ ยังไม่แล้วเสร็จ สำหรับงบประมาณ ได้รับจัดสรรเงินจำนวน ๔๐ และ ๑๐๐ ล้านบาทในปี ๒๕๕๐ และ ๒๕๕๑ ตามลำดับ ซึ่งมีโครงการที่ได้รับอนุมัติรวม ๑๓ โครงการ วงเงิน ๗๔,๘๐๓,๓๐๐ บาท เป็นโครงการที่เยียวยา/รองรับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าจากเจทีเอปา (JTEPA) และเอเจเซป (AJCEP) ที่ได้รับอนุมัติแล้วจำนวน ๒ โครงการ คือโครงการพัฒนาผ้าฝ้ายไทยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และโครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ และอยู่ระหว่างการพิจารณา ๒ โครงการ ได้แก่ โครงการการปรับตัวของการบริการอาหารอันเนื่องจากการเปิดเสรีทั้งเชิงรุกและเชิงรับจากการเปิดเสรีภายใต้กรอบข้อตกลงการค้าทวิภาคีระหว่างไทยกับประเทศญี่ปุ่น และโครงการศึกษาเพื่อการปรับตัวทั้งเชิงรุกและเชิงรับจากการเปิดเสรีและการใช้มาตรการทางการค้าในสินค้าเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

ผลการพิจารณา

(๑) แม้ว่าจะมีการศึกษาผลกระทบในภาพรวมบ้างแล้ว แต่ยังไม่มีการศึกษาผลกระทบ มาตรการและแผนปฏิบัติการรองรับผลกระทบไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจนในแต่ละกลุ่มสินค้า จึงไม่มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและเป็นรูปธรรมของกระทรวงที่เกี่ยวข้องโดยตรง โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณสำหรับเกษตรกรและอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ตามบทบัญญัติในมาตรา ๑๙๐ วรรคสี่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

(๒) กองทุนฯ ของกระทรวงพาณิชย์ที่มีอยู่ไม่เพียงพอและอาจไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขเยียวยาผลกระทบ เช่น ข้อจำกัดในเงินโอน รูปแบบและวิธีการเข้าถึงกองทุนยุ่งยาก คณะกรรมการที่ดูแลกองทุนส่วนใหญ่มาจากภาคราชการเป็นหลักมีผู้แทนภาคเอกชนเพียง ๒ องค์กร คือ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ในความเป็นจริงแล้วส่วนของภาคเอกชนยังมีสมาคม บริษัท ห้างร้านหรือองค์กรที่มีได้เป็นสมาชิกของทั้งสองสภาอีกหลายแห่ง นอกจากนั้น โครงการที่ได้รับการแก้ไขเยียวยาไปแล้ว มีหลายโครงการที่มีข้อสังเกตว่าใช้งบประมาณสูงมาก และอาจไม่ได้รับผลประโยชน์ไม่คุ้มค่า จึงควรมีการปรับแนวทางและกระบวนการในการบริหารจัดการกองทุนเสียใหม่เพื่อให้การเยียวยาและการปรับตัวของกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

(๓) มาตรการรองรับของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงอุตสาหกรรม ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อเยียวยาผลกระทบจากการเปิดเสรีโดยตรง

(๕) การเยียวยาและแก้ไขผลกระทบตามวรรคห้าของมาตรา ๑๙๐ ยังไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนและวิธีการอย่างชัดเจน ซึ่งรัฐธรรมนูญกำหนดให้ต้องดำเนินการออกกฎหมายภายใน ๑ ปี นับแต่วันแถลงนโยบายต่อรัฐสภาโดยรัฐบาลชุดแรกหลังจากที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผลบังคับใช้

๕. ความเห็นของคณะกรรมการวิสามัญฯ

ในประเด็นข้อกฎหมาย คณะกรรมการวิสามัญฯ มีความเห็นว่ามีประเด็นด้านขั้นตอนการจัดทำเอเจเซป (AJCEP) บางประเด็นที่คณะกรรมการวิสามัญฯ ไม่อยู่ในฐานะที่จะชี้ขาดได้ว่าสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ ประกอบมาตรา ๓๐๕ (๕) หรือไม่ และโดยที่ยังไม่มีกฎหมายตามมาตรา ๑๙๐ วรรคห้า และไม่มีช่องทางตามรัฐธรรมนูญที่จะหารือศาลรัฐธรรมนูญซึ่งมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดได้ ในชั้นนี้ความเห็นของเลขาธิการศาลรัฐธรรมนูญในข้อ ๕.๑.๓ (ก) ข้างต้นจึงน่าจะเป็นประโยชน์สำหรับการพิจารณาของรัฐสภา

ในประเด็นด้านเศรษฐกิจ แม้ว่าผลการวิจัยทางเศรษฐศาสตร์จะชี้ให้เห็นว่าการเข้าร่วมเอเจเซป (AJCEP) จะเป็นประโยชน์ต่อไทยในภาพรวม แต่ก็ยังมีผู้ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าโดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการที่แข่งขันกับสินค้านำเข้า กลุ่มผู้ส่งออกบางสาขา ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และเกษตรกร ดังนั้น หากรัฐสภาจะให้ความเห็นชอบให้ไทยแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันนั้น ควรเสนอให้รัฐบาลรับข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวิสามัญฯ ไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๖. ข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวิสามัญฯ

๖.๑ ด้านมาตรการเยียวยาอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบ

(๑) ควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงอุตสาหกรรมศึกษาผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นต่อกลุ่มสินค้าต่าง ๆ พร้อมเสนอแนะมาตรการรองรับในรายละเอียด ก่อนที่ผลการเจรจาจะมีผลใช้บังคับ โดยให้มีรายละเอียดครอบคลุมถึงผู้ที่ได้รับผลกระทบว่าเป็นกลุ่มใด จำนวนเท่าไร จะมีวิธีการแก้ไขผลกระทบอย่างไร ใช้ระยะเวลาเท่าใด โดยรัฐจำเป็นต้องสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้ดำเนินการได้ตามมาตรา ๑๙๐ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญฯ

(๒) ควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ศึกษาปรับปรุงระบบการบริหารจัดการกองทุนเพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ ส่งผลให้การใช้งบประมาณของกองทุนดำเนินไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) ควรให้กระทรวงอุตสาหกรรมศึกษาห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) อย่างละเอียดเพื่อกำหนดแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขาว่าไทยควรผลิตอะไรในขั้นตอนใดของกระบวนการผลิต ทั้งนี้เพื่อรองรับการรวมกลุ่มทั้งของอาเซียนและการจัดทำเขตการค้าเสรีอื่น ๆ ของไทยด้วย

(๔) มีข้อสังเกตว่ากองทุนเพื่อการปรับตัวของกระทรวงพาณิชย์มีคณะกรรมการที่ดูแลกองทุนส่วนใหญ่มาจากภาครัฐ ควรพิจารณาเพิ่มผู้แทนจากภาคเอกชนอีก ๓-๕ ราย เนื่องจากผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ยังไม่ครอบคลุมภาคเอกชน หรือองค์กรที่มีได้เป็นสมาชิกทั้งสองสภาอีกหลายแห่ง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม นอกจากนี้ ยังมีเงื่อนไขข้อจำกัดในการพิจารณาอนุมัติ เห็นควรปรับปรุงระเบียบกองทุนให้ดีขึ้น

(๕) ควรให้มีหน่วยงานรับผิดชอบกำกับดูแลการเยียวยาในภาพรวม รวมทั้งให้มีการบูรณาการการบริหารจัดการกองทุนของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและไม่ซ้ำซ้อน ตลอดจนให้มีคณะทำงานระดับรัฐบาลศึกษาแนวทางและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างอาเซียนและญี่ปุ่นในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากด้านการค้า เช่น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาความร่วมมือด้านข้อมูล เทคโนโลยีการสื่อสาร พลังงาน การเกษตร ประมงและป่าไม้ เป็นต้น

๖.๒ ด้านการป้องกัน/แก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(๑) กรมควบคุมมลพิษ/กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรเป็นหน่วยงานหลักเพิ่มเติมจากกระทรวงอุตสาหกรรมในการจัดการขยะพิษ/ขยะสินค้าใช้แล้ว/สารอันตรายต่างๆ

(๒) ควรเพิ่มการบังคับใช้มาตรการควบคุมการนำเข้าขยะพิษ/สินค้าใช้แล้ว/สารอันตราย/วัสดุกัมมันตรังสี/สารรังสีต่างๆ อย่างเข้มงวด เช่น การจำแนกพิกัดอัตราศุลกากรสินค้าใช้แล้วและกากกัมมันตรังสี การติดตั้งเครื่องตรวจสอบรังสี ณ ด่านศุลกากร เป็นต้น

๖.๓ ด้านโครงสร้าง/กระบวนการในการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี

(๑) ควรจัดให้มีหน่วยงาน/กลไกดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีในภาพรวมทั้งหมด เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการเจรจาจัดทำความตกลงทางการค้าและหุ้นส่วนเศรษฐกิจต่างๆ โดยมีเป้าหมายและกรอบเวลาในการดำเนินการที่ชัดเจน

(๒) ควรจัดให้มีหน่วยงานหลักในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลกระทบ ที่สามารถตอบคำถาม รวบรวมข้อมูลผลดี ผลเสีย ผลกระทบและการแก้ไขเยียวยาทั้งระบบ

(๓๔)

(๓) ควรกำหนดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน รวมทั้งขั้นตอนวิธีดำเนินการอย่างชัดเจนในระเบียบทางราชการ

(๔) โดยที่จะมีความตกลงภายใต้รัฐธรรมนูญมาตรา ๑๙๐ วรรคสองเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาอีกหลายฉบับจึงควรให้มีคณะกรรมการร่วมของรัฐสภาเป็นการประจำขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อพิจารณาทุกความตกลงที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ติดตามผลการดำเนินงานด้วย

(๕) รัฐบาลควรเร่งรัดการออกกฎหมายว่าด้วยการกำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาให้มีรายละเอียดอย่างชัดเจนครอบคลุมการดำเนินการศึกษาผลกระทบ การมีส่วนร่วมและเข้าถึงข้อมูล และมาตรการเยียวยาเพื่อให้การปฏิบัติตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

๗. คณะกรรมการวิสามัญฯ ขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาเอเจเซป (AJCEP) พร้อมทั้งความเห็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวิสามัญฯ เพื่อประกอบการพิจารณาของรัฐสภาต่อไป

สุจิตมา บุญประภัสร์

(นางสาวสุจิตมา บุญประภัสร์)

เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญฯ

พิจารณาศึกษาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น

รัฐสภา

เอกสารแนบ

สำนักเจรจาการค้าพหุภาคี ริมเลขที่.....
 วันที่ 4 พ.ค. 51 เวลา 16:50 70
 วันที่ 6 ธ.ค. 2551 เวลา 11:35

กระทรวงพาณิชย์	24
กรมการค้าต่างประเทศ	
เลขที่	34

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๙๐๑/ ๒๕๕๑

รพท.	เลขที่รับ	ว.ค.ป	เวลา
๕	4๕	2/1/51	17:15

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 ๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
 กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอรทาบข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบการเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

เรียน ปลัดกระทรวงพาณิชย์

อ้างอิง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ^{ค.พ./๒๕๕๑ (พท)} ^{พท} ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑.๑/ป ๔๗๐๙ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒

ตามที่กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศขอหารือเกี่ยวกับการเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบตามมาตรา ๑๙๐ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ขอให้กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศแต่งตั้งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีตามข้อหารือดังกล่าวเป็นปัญหาการตีความมาตรา ๑๙๐ ประกอบกับมาตรา ๓๐๕ (๕) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อันเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะเป็นองค์กรณีวินิจฉัย ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาจะไม่พิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมาย ตามนัยข้อ ๙ (๒) แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย.

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๔) มีข้อสังเกตว่า การดำเนินการเกี่ยวกับหนังสือสัญญาเป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหาร โดยกระทรวงการต่างประเทศหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจกำหนดแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๙๐ ประกอบกับมาตรา ๓๐๕ (๕) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งแนวทางนี้อาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม หรือตามคำวินิจฉัยขององค์กรที่ทำหน้าที่ตัดสินวินิจฉัยชี้ขาดในกรณีที่มีการพิจารณาข้อโต้แย้งได้ เพื่อให้เกิดข้อขัดข้องและมีความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฝ่ายกฎหมายการเมืองการปกครอง
โทร ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๔ ต่อ ๕๒๑ (นางสาวกิตติลักษณ์)
โทรสาร ๐ ๒๒๒๖ ๔๑๖๒
www.krisdika.go.th
www.lawreform.go.th

กระทรวงการต่างประเทศ 13848
12 S. R. 2550 12.12

เอกสารแนบ 2
1 SA 2550 21045
พท 4251

ด่วนที่สุด
ที่ กต 0703/1585

รพท.	เลขรับ	ว.ต.ป.	เวลา
5	4251	11/12/50	14.24

กระทรวงการต่างประเทศ
ถนนศรีอยุธยา กทม. 10400

7 ธันวาคม 2550

เรื่อง ความเห็นเกี่ยวกับร่างกรอบการเจรจาการค้าระหว่างประเทศของไทย

เรียน ปลัดกระทรวงพาณิชย์

- อ้างถึง 1. หนังสือกระทรวงพาณิชย์ ด่วนที่สุด ที่ พณ 0603/ว 4592 ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2550
2. หนังสือกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ พณ 0603/ว 4202 ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2550

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้พิจารณาให้ข้อคิดเห็นต่อร่างกรอบการเจรจา สำหรับการเจรจาระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ซึ่งกระทรวงพาณิชย์จะเสนอขอความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะรัฐมนตรีในวันที่ 11 ธันวาคม 2550 ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการต่างประเทศขอเรียนข้อคิดเห็น ดังนี้

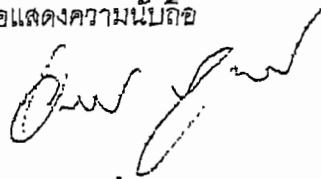
1. การเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีของอาเซียนที่กำลังดำเนินการอยู่ 5 ฉบับกับ 6 ประเทศ ได้แก่ จีน อินเดีย ญี่ปุ่น ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ และเกาหลี ไม่น่าจะต้องเสนอกรอบการเจรจาดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อให้ความเห็นชอบ แต่สามารถเจรจาต่อไปจนเสร็จสิ้นแล้วจึงดำเนินการตามมาตรา 190 วรรค 2 และวรรค 4 ต่อไป เพราะน่าจะเข้าข่ายมาตรา 305 วรรค 5 ซึ่งระบุว่าการใดที่เกี่ยวกับการจัดทำหรือดำเนินการตามหนังสือสัญญาที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้เป็นอันใช้ได้ และมีให้นำบทบัญญัติมาตรา 190 วรรค 3 (ซึ่งกำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องชี้แจงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับหนังสือสัญญา นั้น โดยให้คณะรัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ) มาใช้บังคับ
2. กรอบเจรจานี้น่าจะใช้เฉพาะกับการเจรจาความตกลงการค้าเสรีของอาเซียนกับคู่เจรจาอื่นที่มีขึ้นในอนาคต เช่นกับสหภาพยุโรป (ซึ่งมีแผนจะเริ่มเจรจาในปี 2551 เป็นความตกลงที่ยังไม่ได้เริ่มดำเนินการ) ซึ่งไม่เข้าข่ายมาตรา 305 วรรค 5 และรัฐบาลต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องชี้แจงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ/รัฐสภาเกี่ยวกับความตกลงฯ และต้องเสนอกรอบการเจรจาต่อสภานิติบัญญัติ/รัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบก่อนการเจรจา ตามมาตรา 190 วรรค 3
3. โดยที่เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2550 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบข้อหาหรือของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องการกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเสนอเรื่องขอของส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานต่าง ๆ ต่อคณะรัฐมนตรี โดยให้ดำเนินการได้ทั้งในส่วนที่เป็นร่างกฎหมายและเรื่องทั่วไป โดยเฉพาะเรื่องที่จำเป็นเร่งด่วน ซึ่งต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนและเรื่องต่อเบื้อง สำหรับเรื่องที่เป็น

นโยบายที่กำหนดขึ้นใหม่และก่อให้เกิดผลผูกพันคณะรัฐมนตรีชุดต่อไป ให้พิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ไป ดังนั้น กรอบการเจรจา น่าจะเข้าข่ายเรื่องที่เป็นนโยบายที่กำหนดขึ้นใหม่ และก่อให้เกิดผลผูกพันคณะรัฐมนตรีชุดต่อไปตามนัยของข้อหรือข้างต้น ในชั้นนี้ กระทรวงพาณิชย์จึงอาจพิจารณานำเรื่องนี้เสนอคณะรัฐมนตรีชุดต่อไป

4. โดยที่ที่ประชุมส่วนราชการเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2550 มีความเห็นร่วมกันว่า กรอบการเจรจา ควรจัดทำโดยเฉพาะสำหรับการเจรจาแต่ละความตกลงเขตการค้าเสรี ไม่น่าจะจัดทำเป็นกรอบกว้างให้ปรับใช้ได้กับทุกความตกลง ดังนั้น หากกระทรวงพาณิชย์ปรับกรอบการเจรจา ให้เป็นตามแนวทางดังกล่าวแล้ว ก็ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาอีกครั้งหนึ่งก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีระศักดิ์ ฟูตระกูล)

ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

กองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

โทรศัพท์ 0 2643 5000 ต่อ 4066

โทรสาร 0 2643 5247

11 เมษายน 2551

กรมไฟฟ้าพาณิชย์ลงนามความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น

พาณิชย์ลงนามความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership: AJCEP) ครอบคลุมการค้าสินค้า บริการ การลงทุนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ซึ่งไทยจะได้รับอานิสงส์จาก AJCEP ทำให้ใช้วัตถุดิบจากประเทศในอาเซียนเป็นส่วนประกอบในการผลิตเพื่อส่งออกไปญี่ปุ่นได้มากขึ้นจากเดิมภายใต้ JTEPA ส่งผลให้ไทยเป็นฐานการผลิตและการลงทุนที่สำคัญสำหรับตลาดญี่ปุ่นมากขึ้น

นายมีชัยวัญ แสงสุวรรณ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เปิดเผยว่าประเทศไทยได้มีการลงนามความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น(ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership: AJCEP) แล้ว ในวันที่ 11 เมษายน 2551 หลังจากที่คณะรัฐมนตรีมีมติการลงนามดังกล่าวเมื่อวันที่ 25 มีนาคม ที่ผ่านมา

อาเซียนและญี่ปุ่นตกลงกันที่จะเปิดเผยรายละเอียดความตกลงให้ทราบเป็นการทั่วไป หลังจากลงนามครบทั้ง 10 ประเทศ หลังจากนั้นแต่ละประเทศสมาชิกจะดำเนินกระบวนการภายในเพื่อแสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน สำหรับประเทศไทยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อน

AJCEP เป็นความตกลงระดับภูมิภาคของอาเซียนกับญี่ปุ่น ซึ่งครอบคลุมการค้าสินค้า บริการ การลงทุนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ไทยเสนอเปิดเสรีตามข้อผูกพันในระดับทวิภาคีหรือ JTEPA ในส่วนของญี่ปุ่นจะยกเลิกภาษีร้อยละ 90 ของมูลค่าสินค้านำเข้าจากอาเซียนทั้งหมดทันทีที่บังคับใช้ความตกลงและลด/ยกเลิกภาษีอีกร้อยละ 6.7 ภายใน 10 ปี ซึ่งในส่วนนี้จะมีผลให้ไทยจะได้รับประโยชน์จาก AJCEP โดยญี่ปุ่นจะลดภาษีเร็วกว่า JTEPA จำนวน 71 รายการ เช่น ปลาหมึกปรุงแต่ง ผง โกโก้ แวฟเฟิลและเวเฟอร์ พืชชาแช่แข็ง เพสทรีและขนมจำพวกเบเกอรี่อื่นๆ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้สะสมแหล่งกำเนิดสินค้าโดยใช้วัตถุดิบภายในภูมิภาคและผ่อนคลายนกแหล่งกำเนิดสินค้าที่ยืดหยุ่นมากกว่า JTEPA อีกหลายรายการ ดังนั้นผู้ประกอบการและผู้ส่งออกจะสามารถเลือกที่จะส่งออกภายใต้ JTEPA หรือ AJCEP เพื่อได้สิทธิประโยชน์ที่ดีกว่าได้

ปัจจุบันญี่ปุ่นเป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของอาเซียนมีมูลค่าการค้า 162 พันล้านเหรียญสหรัฐ และมีการลงทุนในอาเซียนเป็นอันดับ 1 คิดเป็นมูลค่า 11 พันล้านเหรียญสหรัฐ คาดว่ามูลค่าการค้าและการลงทุนระหว่างอาเซียนและญี่ปุ่นจะขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมากจากความตกลง AJCEP นี้

24 เมษายน 2551

พาณิชย์ชี้แจงการลงนามความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น

รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ได้ลงนามความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2551 ปรากฏว่ามีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่าเป็นการลงนามอย่างไม่เปิดเผย และอาจมีประเด็นที่ไทยเสียผลประโยชน์ที่ต้องการปิดบังไม่ให้ทราบว่ารัฐบาลไทยได้ลงนามในความตกลงดังกล่าว

นางสาวชุติมา บุญยประภัศร อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เปิดเผยว่า อาเซียนและญี่ปุ่น ได้ดำเนินการเจรจาจัดทำความตกลง AJCEP มาตั้งแต่ปี 2546 โดยสามารถร่างความตกลงฯ เสร็จสมบูรณ์แล้วเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2551 จากนั้นจึงได้มีการหารือเตรียมการเกี่ยวกับการลงนามความตกลงฯ ซึ่งฝ่ายอาเซียนเห็นชอบให้เป็นการลงนามโดยรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนในช่วงการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน(AEM Retreat) ในเดือนพฤษภาคม สกนี้ แต่ญี่ปุ่นต้องการให้มีการลงนามในช่วงปลายเดือนมีนาคม-ต้นเดือนเมษายน 2551 เนื่องจากญี่ปุ่นจะคองนำความตกลงฯ เสนอต่อรัฐสภาให้ทันการประชุมครั้งสุดท้ายในเดือนพฤษภาคม 2551 มิฉะนั้นจะคองรอไปอีก 1 ปี ในการให้สัตยาบันเพื่อให้ความตกลงฯ มีผลใช้บังคับ จึงได้เสนอให้เป็นการลงนามด้วยวิธีที่แตกต่างจากพิธีการลงนามความตกลงระหว่างประเทศอย่างเป็นทางการทั่วไป คือจะเป็นการเวียนความตกลงฯ ให้แต่ละประเทศลงนามตามความสะดวกของแต่ละประเทศ โดยตัวแทนของญี่ปุ่นจากเมืองหลวงและจากสถานเอกอัครราชทูตในแต่ละประเทศจะนำความตกลงฯ ไปให้ลงนาม ซึ่งได้เริ่มที่ญี่ปุ่นในช่วงปลายเดือนมีนาคม 2551 สำหรับไทยลงนามเป็นประเทศที่ 9 ดังนั้น ในการลงนามความตกลงฯ ดังกล่าวของไทยที่ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2551 จึงมีเพียงเจ้าหน้าที่จากกระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น พร้อมด้วยอัครราชทูตฝ่ายการพาณิชย์จากสถานทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทยนำความตกลงมาให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ลงนาม โดยไม่มีการจัดพิธีลงนามอย่างเป็นทางการแต่อย่างใด แต่ก็ได้มีการจัดทำเอกสารข่าวแจกให้แก่สื่อมวลชนได้รับทราบด้วยแล้ว

ตามขั้นตอนหลังจากการลงนามเสร็จสิ้นแล้วแต่ละประเทศก็จะคองไปดำเนินการตามกระบวนการภายในเพื่อให้ความตกลงฯ มีผลใช้บังคับ โดยในส่วนของประเทศไทยก็คองดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 190 ที่กำหนดไว้ว่า ก่อนที่จะมีการให้สัตยาบันเพื่อแสดงเจตนาให้

(ต่อด้านหลัง)

ความตกลงฯ มีผลใช้บังคับ คณะรัฐมนตรีจะต้องเสนอความตกลงฯ ต่อรัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบ และต้องทำการเผยแพร่รายละเอียดความตกลงฯ ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลอย่างแพร่หลาย ซึ่งกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศก็นำรายละเอียดความตกลงฯ เผยแพร่ในเว็บไซต์ www.dtm.go.th และ www.thaifita.com เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบข้อมูลได้โดยไม่มีการปิดบังแต่อย่างใด และกำลังเตรียมการเพื่อนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาในเร็ววันนี้

นอกจากนั้น เฝ้าที่ผ่านมากกระทรวงพาณิชย์ โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้พยายามดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลผ่านช่องทางต่างๆ มาโดยตลอด เช่น การชี้แจงสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การจัดทำคู่มือเผยแพร่สาระสำคัญของของความตกลงฯ การเผยแพร่ข่าว/บทความผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ การให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ การจัดสัมมนา รวมทั้งได้เปิดรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ และการเปิดคู่ปณ.รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั่วไป โดยเมื่อเร็วๆ นี้ก็ได้มีการจัดสัมมนาเผยแพร่ข้อมูลรายละเอียดของความตกลงฯ และเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ผู้ประกอบการ ผู้แทนจากสมาคมการค้าและองค์กรภาคเอกชนต่างๆ เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2551 ที่โรงแรมมารีวอเตอร์เกด กรุงเทพฯ และจะได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลอย่างต่อเนื่องต่อไป

โครงสร้างการนำเข้าสินค้าจากญี่ปุ่นของไทยและการลดภาษีของไทยภายใต้ AJCEP

		ภาษ้นำเข้า ปัจจุบันของไทย	ไทยลดภาษีภายใต้ AJCEP	มูลค่าการนำเข้าของ ไทยจากญี่ปุ่น (2550)	สัดส่วนการนำเข้าของ การนำเข้าทั้งหมดของ ไทยจากญี่ปุ่น
1	น้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น	5-20%	ยกเลิกภาษีทันที หรือ	123.3	0.43
			ทยอยลดภาษีลงจนเป็น 0 ใน 3-10 ปี		
			ไม่นำมาลดภาษี		
2	สินค้าทุน	5-30%	ยกเลิกภาษีทันที หรือ	10,643.80	37.50
			ทยอยลดภาษีลงจนเป็น 0 ใน 3-10 ปี หรือ		
			ไม่นำมาลดภาษี		
3	สินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป	5-10%	ยกเลิกภาษีทันที หรือ	13,545.70	47.73
			ทยอยลดภาษีลงจนเป็น 0 ใน 3-10 ปี		
4	สินค้าอุปโภคบริโภค	5-40%	ยกเลิกภาษีทันที หรือ	1,367.40	4.82
			ทยอยลดภาษีลงจนเป็น 0 ใน 2-10 ปี		
5	ยานพาหนะและอุปกรณ์การขนส่ง	5-80%	ยกเลิกภาษีทันที หรือ	2,621.00	9.23
			ทยอยลดภาษีลงจนเป็น 0 ใน 7 ปี หรือ		
			ไม่นำมาลดภาษี		
6	ยุทธปัจจัย	20%	ยกเลิกภาษีทันที หรือ	80.30	0.28
			ทยอยลดภาษีลงจนเป็น 0 ใน 5 ปี		
รวม				28,381.50	100

เปรียบเทียบการลดภาษีของญี่ปุ่นและไทยภายใต้ AJCEP และ JTEPA

	ญี่ปุ่น	ไทย
สินค้าที่เปิดตลาดในกรอบ AJCEP เท่ากับ JTEPA	8,562 รายการ มูลค่า 13,869 ล้านดอลลาร์สหรัฐ	5,186 รายการ มูลค่า 18,993 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
สินค้าที่เปิดตลาดในกรอบ AJCEP ดีกว่า JTEPA	70 รายการ มูลค่า 51 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นสินค้าเกษตร 46 รายการ สินค้าอุตสาหกรรม 24 รายการ เช่น มะเขือม่วง กาแฟคั่ว ปลาซาร์ดีนกระป๋อง ปลาหมึกปรุงแต่งบรรจุกระป๋อง หอยแครงปรุงแต่ไม่รมควัน วัฟเฟิลและเวเฟอร์ พืชชำแช่เย็นหรือแช่แข็ง ชิงอ่อน เพสทรี	ไม่มี
สินค้าที่เปิดตลาดในกรอบ AJCEP แย่กว่า JTEPA	472 รายการ มูลค่า 614 ล้านดอลลาร์สหรัฐเป็นสินค้าเกษตร 329 รายการ อุตสาหกรรม 143 รายการ เช่น ปู มะละกอ ผักผลไม้รักษาไว้ไม่ให้เสีย หอมใหญ่สดหรือแช่แข็ง ผลไม้ผสมรักษาไว้ไม่ให้เสีย หนังกุ้ง ผลิตภัณฑ์รองเท้าบางชนิด ชาเขียว	319 รายการ มูลค่า 7,048 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เช่น ชิ้นส่วนยานยนต์ เหล็ก ส่วนประกอบวิทยุกระจายเสียง หินอ่อน หินแกรนิต

การลดภาษีของญี่ปุ่นและไทยภายใต้ AJCEP

หน่วย : ล้านบาทสหรัฐ

รูปแบบการลดภาษีสินค้า		AJCEP			
		ญี่ปุ่น		ไทย	
		มูลค่านำเข้าจากไทย	%	มูลค่านำเข้าจากญี่ปุ่น	%
กลุ่มสินค้าลดภาษีปกติ	ยกเลิภาษีทันที	12,903	85.51	8,055	30.94
	ยกเลิภาษีใน 10 ปี	702	4.65	14,378	55.23
กลุ่มสินค้าอ่อนไหว	คงภาษีไว้หรือทยอยลดภาษีลง	758	5.02	143	0.55
กลุ่มสินค้าอ่อนไหวสูง	คงภาษีไว้	285	1.89	2,296	8.82
กลุ่มที่ยกออกจากการเจรจา	ไม่นำมาลดภาษี	442	2.93	1,161	4.46
รวม		15,090	100.00	26,033	100.00

(สถิติปี 2548 ซึ่งเป็นปีฐานการเจรจา AJCEP)

สินค้าที่ญี่ปุ่นเปิดตลาดในกรอบ AJCEP ดีกว่า JTEPA

	การลดภาษีภายใต้ JTEPA	การลดภาษีภายใต้ AJCEP	จำนวน รายการ	ตัวอย่างสินค้า	รวมมูลค่าการนำเข้าจากประเทศไทย (ล้านเหรียญสหรัฐ)
1	ไม่นำมาลดภาษี	ลดภาษีลง	8	วฟเฟิลและเวเฟอร์ พืชแช่แข็ง เพสทรีและเค้ก ปลาหมึกปรุงแต่งรักษาไว้ไม่ให้เสีย	16.70
2	ให้นำกลับมาเจรจาในปี ที่ 5 หลังจาก JTEPA มี ผลใช้บังคับ	ลดภาษีลง	55	ปลาชาร์ดินกระป๋อง ปลาแมกเคอเรล ปลาอังโชวี ปลา ปรุงแต่งที่ทำไว้ไม่ให้เสีย สแกลลอป ชিংอ่อน กรดซิต ริก ไม้พลาญวูด ไม้อัดวีเนียร์และลามิเนตเต็ดวูด	32.25
3	ทยอยลดภาษีลงจนเป็น 0 ในปีที่ 6	ยกเลิกภาษีทันที	3	ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี-สไตรีน อะคริโลไนไตรล์ โคโพลี เมอร์ (เอสเอเอ็น), อะคริโลไนไตรล์ บิวทาไดอิน สไต รีน (เอบีเอส)	2.40
TOTAL			66*		51.35

*รายการที่ญี่ปุ่นเปิดตลาดในกรอบ AJCEP ดีกว่า JTEPA มี 70 รายการ โดยรายการที่ไม่ได้แสดงไม่มีมูลค่าการส่งออกจากไทย

สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยและการลดภาษีนำเข้าของญี่ปุ่น

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐฯ

	ภาษีนำเข้า ปัจจุบันของ ญี่ปุ่น	ญี่ปุ่นลดภาษีภายใต้ AJCEP	มูลค่าการ ส่งออกของ ไทยไปญี่ปุ่น	สัดส่วนการส่งออกของ การส่งออกทั้งหมดของ ไทยไปญี่ปุ่น
เครื่องใช้ไฟฟ้า&อิเล็กทรอนิกส์	0-4.8%	ยกเลิกภาษีทันที	6,145	33.91%
สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร	3-29.8%	ยกเลิกภาษีทันที หรือ ยกเลิกใน 5-10 ปี หรือลดภาษีลง หรือคงภาษีไว้ (บางรายการไม่นำมาลดภาษี)	1,328	7.33%
ยานพาหนะ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ	0-12.8%	ยกเลิกภาษีทันที	1,176	6.49%
ยางพาราและผลิตภัณฑ์	2.3-4.6%	ยกเลิกภาษีทันที	1,166	6.44%
เม็ดพลาสติก&ผลิตภัณฑ์	2.8-6.5%	ยกเลิกภาษีทันที ยกเลิกใน 5-10 ปี	666	3.68%
สินค้าประมง	3.5-10.5%	ยกเลิกภาษีทันที หรือ ยกเลิกใน 5-10 ปี หรือลดภาษีลง หรือคงภาษีไว้ (บางรายการไม่นำมาลดภาษี)	613	3.38%
เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	0.0%	ยกเลิกภาษีทันที	561	3.10%
เลนส์	0-6.4%	ยกเลิกภาษีทันที	508	2.80%
เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	0-7.7%	ยกเลิกภาษีทันที ยกเว้น 7202.70 ยกเลิกใน 7 ปี	413	2.28%
ผลิตภัณฑ์อลูมิเนียม	0-10.2%	ยกเลิกภาษีทันที	404	2.23%
สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	3.5-14.2%	ยกเลิกภาษีทันที	380	2.10%
เคมีภัณฑ์	3-20%	ส่วนใหญ่ยกเลิกภาษีทันที	264	1.46%
อัญมณีและเครื่องประดับ	2.7-10%	ยกเลิกภาษีทันที	191	1.05%
ไม้และผลิตภัณฑ์	0-20%	ยกเลิกภาษีทันที หรือยกเลิกภาษีใน 10 ปี หรือลดภาษีลง หรือคงภาษีไว้	93	0.51%
ผักสดแช่เย็นแช่แข็ง	3-12%	ยกเลิกภาษีทันที หรือ ยกเลิกใน 5-10 ปี หรือทยอยลดภาษีลง	73	0.40%
รองเท้าและชิ้นส่วน	0-60%	ยกเลิกภาษีใน 10 ปี หรือลดภาษีลง หรือ คงภาษีไว้	40	0.22%
หนังและผลิตภัณฑ์	0-60%	ยกเลิกภาษีทันที หรือยกเลิกภาษีใน 7-10 ปี หรือลดภาษีลง หรือคงภาษีไว้	21	0.12%
ผลไม้สดแช่เย็นแช่แข็ง	6-32%	ยกเลิกภาษีทันที หรือ ยกเลิกใน 7-10 ปี หรือลดภาษีลง หรือคงภาษีไว้	20	0.11%
รวม			14,062	75.38%

1

สินค้าเกษตรที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจาก JTEPA และ AJCEP

กลุ่มสินค้า	ผลกระทบ	แผนการเยียวยาของ กษ.	การดำเนินการของ กษ.
1. กลุ่มสินค้าผัก (พิกัด 07)	<p>JTEPA - ไม่มีผลกระทบ เนื่องจากญี่ปุ่นไม่มีศักยภาพเพียงพอในการผลิตผักเพื่อส่งออก</p> <p>AJCEP - คาดว่าไม่มีผลกระทบ หากไทยสามารถรักษาคุณภาพให้ได้ตามมาตรฐานสุขอนามัยของญี่ปุ่นเพราะประเทศคู่แข่ง คือ ฟิลิปปินส์ มักจะประสบปัญหาในช่วงที่ลาว กัมพูชา เวียดนาม (คาดว่าจะเป็คู่แข่ง) มาตรฐานคุณภาพยังด้อยกว่าไทย</p>	<p>- กษ. มีกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ เพื่อใช้ในการปรับโครงสร้างสินค้าเกษตรและช่วยเหลือเกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตและพัฒนาช่องทางการตลาดของสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการมีข้อตกลงเขตการค้าเสรี (FTA)</p>	<p>เนื่องจากคาดว่าความตกลง AJCEP ไม่ส่งผลกระทบต่อการผลิตพืชผักของไทย แต่อาจสร้างโอกาสในการส่งออกญี่ปุ่น จึงเห็นควรให้ กษ. ดำเนินการเพื่อส่งเสริมการส่งออกดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ กวก. เร่งรัดดำเนินการตรวจสอบและรับรอง GAP 2. ให้ กสก. และ สศก. ร่วมพิจารณาในสัญญาข้อตกลงระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการให้เกิดความเป็นธรรม (โดยเฉพาะในเรื่องราคาประกัน) เนื่องจากการผลิตผักส่งออกญี่ปุ่น ปัจจุบันอยู่ในลักษณะ Contract Farming 3. ให้ มกอช. และ กวก. ประสานกับรัฐบาลญี่ปุ่นเกี่ยวกับมาตรฐานสุขอนามัยพืชให้มีความโปร่งใสมากขึ้น (เช่นการยอมรับในแมลงบางชนิดและระดับการใช้สารเคมี) เนื่องจากการกำหนดมาตรฐานของญี่ปุ่นบางอย่างไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล
2. ผลไม้ (พิกัด 08)	<p>- การเปิด AJCEP คาดว่าจะไม่มีผลกระทบต่อ การนำเข้าผลไม้จากญี่ปุ่นเนื่องจากไทยนำเข้าจากญี่ปุ่นค่อนข้างน้อย โดยไทยนำเข้าผลไม้จากญี่ปุ่นเพียงร้อยละ 0.60 ของมูลค่าการนำเข้าผลไม้ทั้งหมดของไทยซึ่งผลไม้นำเข้าจากญี่ปุ่น ได้แก่ แอปเปิ้ล แพร์</p>	<p>- กษ. มีกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ</p>	ไม่มี

สินค้าเกษตรที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจาก JTEPA และ AJCEP

กลุ่มสินค้า	ผลกระทบ	แผนการเยียวยาของ กษ.	การดำเนินการของ กษ.
	<p>- สำหรับการส่งออก คาดว่าจะไม่มีผลกระทบ เนื่องจาก ญี่ปุ่นไม่ใช้ตลาดหลักของไทยโดยไทยส่งออกผลไม้ไป ญี่ปุ่นประมาณร้อยละ 5 ของมูลค่าส่งออกผลไม้ทั้งหมดของไทยซึ่งผลไม้ส่งออกที่สำคัญได้แก่ กล้วย มะม่วง สับปะรด อย่างไรก็ตาม ไทยควรมีพัฒนาปรับปรุงคุณภาพผลไม้ให้ได้มาตรฐานเพื่อนจะสามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่ง ได้แก่ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย เวียดนาม</p>		<p>- ส่งเสริม/สนับสนุนให้เกษตรกรทำการผลิตตามหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม (GAP) - ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้เกษตรกรพัฒนาการผลิตให้มีคุณภาพและปลอดภัย</p>
<p>3. ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ (พิกัด 05)</p>	<p>- ผลจาก AJCEP ที่เกิดภายหลัง JTEPA ไทยได้ประโยชน์จากข้อตกลง โดยการส่งออกปี 2546-2550 พิกัด 16 ของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ ปลาหรือสัตว์น้ำ ไทยส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 27,532 ล้านบาทในปี 2546 เป็น 32,643 ล้านบาทในปี 2550 โดยการส่งออกมีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.67 ต่อปี</p> <p>- ไทยมีการนำเข้าเนื้อโคขุนคุณภาพดีจากญี่ปุ่นเพื่อผู้บริโภตลาดบนและชาวญี่ปุ่นในประเทศไทยซึ่งมีปริมาณไม่มากนัก โดยการนำเข้าในปี 2548 มีมูลค่า 1.8 ล้านบาท และปี 2549 มีมูลค่า 0.01 ล้านบาท ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อเกษตรกรไทย</p>	<p>- กษ. มีกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ</p>	<p>- กรมปศุสัตว์มีการจัดทำมาตรฐานโรงงานผลิตภัณฑ์เพื่อส่งออกที่ผ่านการรับรองระบบมาตรฐาน GMP/HACCP และมีมาตรฐานฟาร์ม GAP ด้านปศุสัตว์ โครงการตรวจสอบและรับรองผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์และส่งเสริมการผลิตและแปรรูป สินค้าเกษตรตามระบบความปลอดภัยอาหาร(Food Safety) เพื่อรองรับยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร</p>

สินค้าเกษตรที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจาก JTEPA และ AJCEP

กลุ่มสินค้า	ผลกระทบ	แผนการเยียวยาของ กษ.	การดำเนินการของ กษ.
4. นมและผลิตภัณฑ์ (พิกัด 04)	- เป็นสินค้ายกเว้น (Exclusion List) กลุ่มสินค้าที่จะไม่นำมาลด/ยกเลิกภาษี	-	-
<p>5. ผลิตภัณฑ์ประมง (พิกัด 03)</p> <p>5.1 ผลิตภัณฑ์ประมง สด แช่เย็น แช่แข็ง</p> <p>1) กุ้ง ปู ปลาหมึก</p> <p>2) ปลา ทูน่าพันธุ์ต่างๆ และปลา อื่น ๆ ที่จับจาก High sea</p>	<p>- ไทยได้ประโยชน์มากขึ้นจากเดิมที่ตลาดญี่ปุ่นเป็นตลาดส่งออกอันดับ 2 ของไทย การลดภาษีจะยกเลิกทันทีหรือลดเป็น 0 ภายใน 5-7 ปี</p> <p>- ญี่ปุ่นจัดเป็นสินค้าในกลุ่ม Exclusion list ซึ่งไม่นำมาลด/เลิกภาษี และเป็นสินค้าที่ไทยไม่มีศักยภาพในการจับ</p> <p>- จะมีการเจรจาใหม่ ใน เรื่องแผนการลดภาษี ซึ่งปัจจุบันอยู่ที่ 9.6% อย่างไรก็ตามไทยไม่ได้ประโยชน์จากเกณฑ์แหล่งกำเนิดสินค้าที่ตกลงไว้เว้นแต่ไทยจะใช้วัตถุดิบจากญี่ปุ่นหรือประเทศในภาคี ASEAN</p>	<p>- กษ. มีกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ เพื่อใช้ในการปรับโครงสร้างสินค้าเกษตรและช่วยเหลือเกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตและพัฒนาช่องทางการตลาดของสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการมีข้อตกลงเขตการค้าเสรี (FTA)</p>	<p>- กรมประมง ดำเนินการให้ฟาร์มเกษตรกรเพาะเลี้ยงกุ้งเป็นไปตาม มาตรฐาน GAP และมาตรฐานCOC</p> <p>- ไทยเป็นสมาชิก (Indian Ocean Tuna Commission: IOTC)</p> <p>- มีกองเรืออวนล้อม 4 ลำ จากเป้าหมาย 15 ลำ</p> <p>- เรือเบ็ดราวทูน่า 3 ลำ</p>

สินค้าเกษตรที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจาก JTEPA และ AJCEP

กลุ่มสินค้า	ผลกระทบ	แผนการเยียวยาของ กษ.	การดำเนินการของ กษ.
5.2 ผลิตภัณฑ์ ประมงแปรรูป ประเภทปลาทูน่า กระป๋องและ กระป๋องอื่น ๆ (พิกัด 16)			

หมายเหตุ

- กษ. : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กวก. : กรมวิชาการเกษตร
- สศก. : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
- มกอช. : สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

อุตสาหกรรมที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น และอาเซียน-ญี่ปุ่น (JTEPA & AJCEP)

สินค้า	JTEPA	AJCEP	ผลกระทบ	การแสวงหาประโยชน์ JTEPA (พ.ย. 50-มี.ค.51)*	มาตรการรองรับผลกระทบ
<p>1.เหล็ก/เหล็กกล้า/ของที่ทำด้วยเหล็ก (ตอนที่ 72-73)</p>	<p>ฝ่ายไทย</p> <p>- เหล็กรีดร้อนที่ไม่มีผลิตในประเทศ ยกเลิกภาษีทันที</p> <p>- เหล็กรีดร้อนที่ผู้ผลิตไทยผลิตได้ไม่เพียงพอ</p> <p>ให้โควต้าปลอดภาษี (ผลิตยานยนต์)</p> <p>- เหล็กรีดร้อนอื่นๆ & นอกโควต้า คงภาษี 10 ปี & ยกเลิกภาษีในปีที่ 11</p> <p>- เหล็กอื่นๆ</p> <p>มีทั้งยกเลิกภาษีทันที / คงภาษีไว้ 6 ปี & ยกเลิกในปีที่ 7 / คงภาษีไว้ 8 ปี เริ่มลดภาษีในปีที่ 9 & ยกเลิกในปีที่ 10</p> <p>ฝ่ายญี่ปุ่น</p> <p>ภาษีสินค้าเหล็ก 0% อยู่แล้ว</p>	<p>- การปรับลดภาษีใกล้เคียงกับกรอบ JTEPA</p> <p>- ไม่มีการกำหนดโควต้าปลอดภาษีให้ญี่ปุ่น เนื่องจากไม่ต้องการให้เข้าซ้อนกับโควต้าภายใต้ JTEPA</p>	<p>ผลดี</p> <p>- ลดต้นทุนอุตสาหกรรมที่ใช้เหล็กเป็นวัตถุดิบ เช่น ยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักรกล</p> <p>- เป็นแรงผลักดันให้ไทยปรับตัวโดยเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันให้อยู่ได้ในตลาดโลก</p> <p>- มีกำหนดระยะเวลาการลดภาษีเหล็กในประเภทต่าง ๆ ชัดเจน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการกำหนดกรอบการปรับโครงสร้าง อก. และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของเหล็กไทย</p> <p>ผลกระทบ</p> <p>- ภายใต้ AJCEP จัดไว้ในกลุ่มสินค้าอ่อนไหว และไม่ได้เปิดตลาดให้ จึงยังไม่มีผลกระทบจาก FTA นี้ และทำให้มีระยะเวลาในการปรับตัว แต่ระยะยาวหากไม่มีการลงทุนเหล็กต้นน้ำ จะทำให้ผู้ผลิตสินค้าเหล็กไม่สามารถแข่งขันได้</p>	<p>- ไทยจัดสรรโควตานำเข้าเหล็กรีดร้อน 3 ประเภท ให้แก่ญี่ปุ่นได้แก่</p> <p>- เหล็กกัตกรดเคลือบน้ำมัน (ไทยผลิตได้ไม่พอ และมีปัญหาด้านคุณภาพ)</p> <p>- เหล็กรีดร้อนหน้ากว้างที่นำเข้ามาเพื่อรีดเย็นต่อ</p> <p>- เหล็กรีดร้อนเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมยานยนต์</p>	<p>- ญี่ปุ่นได้ตกลงให้มีโครงการความร่วมมือภายใต้ JTEPA เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเหล็กของไทย โดยดำเนินไปแล้ว 2 โครงการ คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเทคโนโลยี และการสนับสนุนเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมในอุตสาหกรรมเหล็กกล้าไทย</p> <p>- นโยบาย อก. กำหนดแผนแม่บท Productivity 2551-55** โดยปี 2551 ได้รับการจัดสรรบฯ 40 ล้านบาท เพื่อดำเนินการ 2 โครงการ คือ การปรับปรุงประสิทธิภาพ/คุณภาพในกระบวนการผลิตชิ้นส่วน และ การพัฒนาผลิตรูปการผลิตรอบและระบบโลจิสติกส์ โดยเน้นประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และการพัฒนา Logistics และ Supply Chain</p> <p>- กระทรวงอุตสาหกรรม โดย BOI ให้การส่งเสริมการลงทุนเหล็กต้นน้ำ โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็น Green Technology</p>

สินค้า	JTEPA	AJCEP	ผลกระทบ	การแสวงหาประโยชน์ JTEPA (พ.ย. 50-มี.ค.51)*	มาตรการรองรับผลกระทบ
<p>2.ชิ้นส่วนยานยนต์ (พิกัดฯ 8407.31-34) (ตอนที่ 85, พิกัดฯ 8708)</p>	<p><u>ฝ่ายไทย</u></p> <p>- ไทยลดภาษีชิ้นส่วนยานยนต์ให้ญี่ปุ่นเฉพาะสินค้าที่นำเข้ามาเพื่อใช้ประกอบเป็นรถยนต์ (OEM) เพื่อสนับสนุนนโยบายการเป็นศูนย์กลางยานยนต์ในภูมิภาคของ ไทย โดยมีรายละเอียด ดังนี้</p> <p>- <u>สินค้า OEM ที่มีภาษีเกิน 20 %</u> ลดภาษีเหลือ 20 % ทันที คงภาษีไว้ 4 ปี แล้วยกเลิกภาษีในปีที่ 5 (2554) แต่หาก AFTA ไม่มีผลบังคับใช้ในปี 2553 (ไม่ลดเป็น 0%) ก็จะเลื่อนการมีผลบังคับใช้ออกไปเป็นหลัง AFTA มีผลบังคับใช้แล้วอีก 1 ปี</p> <p>- <u>สินค้า OEM ที่มีภาษี < 20 %</u> คงภาษีที่อัตราปัจจุบันไว้ 4 ปี และยกเลิกภาษีในปีที่ 5 (2554) แต่หาก AFTA ไม่มีผลบังคับใช้ในปี 2553 (ไม่ลดเป็น 0%) ก็จะเลื่อนการมีผลบังคับใช้ออกไปเป็นหลัง AFTA มีผลบังคับใช้แล้วอีก 1 ปี</p> <p>- <u>รายการที่มีความอ่อนไหวสูง</u></p>	<p>- ชิ้นส่วนยานยนต์เป็น <u>สินค้ายกเว้นจากการลดภาษี (Exclusion: X)</u></p> <p>- ตรงกับท่าทีของ JTEPA คือ ไม่มีการลดภาษีเลย ยกเว้นสินค้า OEM ของ ชิ้นส่วนฯ 8 ตัวเท่านั้นที่ถูกกำหนดให้คงภาษีไว้ที่อัตรา เดิม แล้วลดเป็น 0% ใน ปีที่ 11 ซึ่งช้ากว่ากรอบ JTEPA</p> <p>- 8 รายการดังกล่าว ได้แก่ อุปกรณ์ติดตั้ง หรือสำหรับ ยึดรถยนต์ เข็มขัดนิรภัย หัวฉีดน้ำมัน เจเนอเรเตอร์ แผงคอนโซลหน้า ที่เชื่อม ต่อกับระบบไฟฟ้า และ สตาร์ทเตอร์</p>	<p><u>ผลดี</u></p> <p>- AJCEP ไม่มีการปรับลดภาษีชิ้นส่วน ยานยนต์</p> <p>- การให้สิทธิชิ้นส่วนฯ ที่นำมาประกอบ (OEM) เพียง 8 รายการ และมีระยะเวลา การปรับลดภาษีนาน (11 ปี) จึงมีเวลาให้ ผู้ผลิตในประเทศไทยปรับตัวพอสมควร</p> <p>- เป็นแรงผลักดันให้ไทยปรับตัวโดยเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันให้อยู่ได้ใน ตลาดโลก</p> <p><u>ผลกระทบ</u></p> <p>- ผลกระทบจะเป็นผลจากการเปิดเสรี ในกรอบ JTEPA แต่ก็มีกการลดภาษีให้ กับชิ้นส่วนที่นำเข้ามาประกอบ (OEM) เท่านั้น</p> <p>- การเปิดเสรี จะมีระยะเวลาพอควรให้ ผู้ผลิตปรับตัว และไทยก็จะมีชิ้นส่วน OEM ที่มีคุณภาพจากญี่ปุ่นมาใช้ในการ ผลิตรถยนต์ อันจะช่วยเพิ่มความสามารถ ในการแข่งขันของรถยนต์ไทยในตลาดโลก เพิ่มดุลการค้า และการจ้างงาน</p> <p>- กรอบการเปิดเสรี มีระยะเวลาสอดคล้อง</p>	<p>- มีการขออนุมัตินำเข้าชิ้นส่วน OEM ประเภท กระปุกเกียร์ และ เบรก เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการ ประกอบยานยนต์ภายใต้ JTEPA</p> <p>- ญี่ปุ่นยังมีการใช้สิทธิภายใต้ JTEPA ค่อนข้างน้อย</p>	<p>- <u>ญี่ปุ่นได้ตกลงให้มีโครงการความร่วมมือภายใต้ JTEPA</u> โดยมีโครงการ จัดตั้งศูนย์พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์ (HR Development Institute: HRDI) เพื่อ รองรับการพัฒนาบุคลากรใน อุตสาหกรรมยานยนต์อย่างเป็นระบบ รวมทั้งรองรับการลงทุนใหม่ใน อก. ยานยนต์</p> <p>- <u>นโยบาย อก. กำหนดแผนแม่บท Productivity 2551-55** โดยปี 2551</u> ได้รับการจัดสรรงบฯ รวม 102.8 ล้านบาท เพื่อดำเนินการ 3 โครงการหลัก (เป็นโครงการของอุตสาหกรรม ยานยนต์และชิ้นส่วนรวมกัน) คือ การพัฒนาระบบบริหารการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพผู้ผลิต ชิ้นส่วนยานยนต์ไทยในด้านต่าง ๆ อาทิ การพัฒนาความสามารถบุคลากร และเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องจักร การเตรียมความพร้อมใช้ระบบ Electronic Data Interchange (EDI) ในห่วงโซ่</p>

สินค้า	JTEPA	AJCEP	ผลกระทบ	การแสวงหาประโยชน์ JTEPA (พ.ย. 50-มี.ค.51)*	มาตรการรองรับผลกระทบ
	<p>จำนวน 5 รายการ (เครื่องยนต์และชิ้นส่วนเครื่องยนต์) คงภาษีปัจจุบันไว้ 6 ปี และยกเลิกภาษีในปีที่ 7 (2556) แต่หาก AFTA ไม่มีผลบังคับใช้ในปี 2553 (ไม่ลดเป็น 0%) ก็จะไม่เลื่อนการมีผลบังคับใช้ออกไปเป็นหลัง AFTA มีผลบังคับใช้แล้วอีก 3 ปี</p> <p><u>ฝ่ายญี่ปุ่น</u> ภาษีชิ้นส่วนยานยนต์ 0% อยู่แล้ว</p>		<p>กับแผนยุทธศาสตร์ อก. ในการพัฒนา Product Champion ที่ 2 ได้แก่ Eco Car (รถยนต์นั่งประหยัดพลังงาน) ซึ่งเน้นให้ไทยเป็นฐานการผลิตและประกอบ เพื่อสร้าง Cluster SMEs ของชิ้นส่วนฯ สำหรับรถยนต์นั่งได้ในระยะยาว</p>		<p>อุปทาน และการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการลงทุนใหม่ใน อก.ยานยนต์ - อก. โดย BOI ให้การส่งเสริมการลงทุนโครงการ Eco Car แล้ว 6 โครงการ เป็นข้อเสนอการผลิต 685,000 คันต่อปี และคาดว่าจะในปี 2553-55 จะก่อให้เกิดมูลค่าเงินลงทุนทั้งระบบ 200,000 ลบ. (รวมชิ้นส่วนฯ) และส่งเสริมการพัฒนา อก. ต้นน้ำสำคัญ อาทิ เหล็ก พลาสติก ยางสังเคราะห์ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมแม่พิมพ์ อีกด้วย</p>
<p>3. รถยนต์สำเร็จรูป (ตอนที่ 87)</p>	<p>- <u>รถยนต์สำเร็จรูป เครื่องยนต์ต่ำกว่า 3000 ซีซี</u> เจรจาใหม่ในอีก 5 ปีข้างหน้า</p> <p>- <u>รถยนต์สำเร็จรูปเครื่องยนต์ 3000 ซีซี และสูงกว่า</u> เริ่มลดภาษีปีแรกหลังความตกลงมีผลบังคับใช้จาก 80% เหลือ 75% และทยอยลดจนเป็น 60 % ในปี 2552 และคงภาษีไว้จนกว่าจะเจรจาใหม่</p> <p><u>ฝ่ายญี่ปุ่น</u> ภาษีสินค้านี้ 0% อยู่แล้ว</p>	<p>- รถยนต์สำเร็จรูปให้มีการเจรจาใหม่ทั้งหมด โดยปัจจุบันเป็นสินค้ายกเว้นจากการปรับลดภาษี (Exclusion: X)</p>	<p><u>ผลดี</u></p> <p>- AJCEP ไม่มีการปรับลดภาษีรถยนต์ทุกประเภท</p> <p>- ผู้บริโภคในประเทศได้รับประโยชน์จากราคารถยนต์ขนาด 3,000 ซีซีขึ้นไปที่มีราคาถูกลงกว่าเดิม</p> <p><u>ผลกระทบ</u></p> <p>- ผลกระทบจะเป็นผลจาก JTEPA แต่ไทยมีการลดภาษีให้เฉพาะรถยนต์ 3,000 ซีซีขึ้นไป โดยลดจาก 80% เหลือ 60% และคงไว้ที่อัตรานี้จนกว่าจะเจรจาใหม่</p>	<p>- มีการนำเข้ารถยนต์ขนส่งบุคคลเกิน 10 คน โดยญี่ปุ่นมีการใช้สิทธิประมาณ 40% ของมูลค่านำเข้าทั้งหมด (132 ล้านเหรียญสหรัฐฯ)</p>	<p>- ญี่ปุ่นได้ตกลงให้มีโครงการความร่วมมือภายใต้ JTEPA โดยมีโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์ (HR Development Institute: HRDI) เพื่อรองรับการลงทุนใหม่ใน อก. ยานยนต์เพิ่มเติมจาก HRDP ที่มีมาก่อนหน้านี้</p> <p>- นโยบาย อก. กำหนดแผนแม่บท Productivity 2551-55** โดยปี 2551 ได้รับการจัดสรรงบฯ รวม 102.8 ล้านบาท (เป็นโครงการของอุตสาหกรรม</p>

สินค้า	JTEPA	AJCEP	ผลกระทบ	การแสวงหาประโยชน์ JTEPA (พ.ย. 50-มี.ค.51)*	มาตรการรองรับผลกระทบ
			- การลดภาษีรถยนต์ 3,000 ซีซี ขึ้นไปนั้น จากการพิจารณาโครงสร้างภาษีทั้งระบบ (ภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิต ภาษี ท้องถิ่นและภาษีมูลค่าเพิ่ม) คาดว่าไม่ ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยานยนต์ ของประเทศไทย		ยานยนต์และชิ้นส่วนรวมกัน)

หมายเหตุ: * ร่างโครงการศึกษาฉบับสมบูรณ์ "โครงการแสวงหาผลประโยชน์จากข้อตกลงการเปิดเสรี ระยะที่ 3" โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) โดยทำการศึกษาการแสวงหาประโยชน์ใน 5 เดือนแรก ภายหลังจาก JTEPA มีผลใช้บังคับ (พฤศจิกายน 2550 – มีนาคม 2551)

** แผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม พ.ศ. 2551-2555 โดยความร่วมมือของสถาบันต่าง ๆ ในสังกัดของกระทรวงอุตสาหกรรม วัตถุประสงค์ของแผนแม่บท มีขึ้นเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประสิทธิภาพและผลิตภาพ ซึ่งเป็นรากฐานการเติบโตของผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่ยั่งยืน และแก้ปัญหาตลอดจนสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันให้ภาคอุตสาหกรรมของไทยสามารถอยู่รอดและแข่งขันได้ในเวทีการค้าโลก นอกจากนี้ ยังส่งเสริมและผลักดันให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการพัฒนาด้วยตนเอง และให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพ โดยร่วมมือกับภาครัฐในการร่วมคิดร่วมทำ (Collaboration)

อุตสาหกรรมที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น และอาเซียน-ญี่ปุ่น (JTEPA & AJCEP)

สินค้า	JTEPA	AJCEP	ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	การแสวงหาประโยชน์ JTEPA (พ.ย. 50-มี.ค.51)*	มาตรการรองรับผลกระทบ
<p>1. ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (ตอนที่ 84, 85)</p>	<p>- ภาชนะนำเข้าไทยต่ำมาก (เฉลี่ยประมาณ 0.78%) และที่ยังไม่ลดภาษี จะทยอยลดในปีที่ 4-6</p> <p>- ภาษีขาเข้าญี่ปุ่น 0%</p>	<p>- การลดภาษีเหมือนกรอบ JTEPA</p>	<p>- น่าจะได้ประโยชน์จาก AJCEP โดยญี่ปุ่นจะมีการปรับปรุงสายโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) ในระหว่างประเทศอาเซียน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน ออก. นี้ในตลาดโลก</p> <p>- ภายใต้ JTEPA ญี่ปุ่นได้ตกลงร่วมกันว่าจะมีการทำ MRA เพื่อรับรองมาตรฐานร่วมกัน ซึ่งช่วยลดต้นทุนได้</p> <p>- สิทธิประโยชน์ทางภาษีไม่ใช่ประเด็นที่สำคัญเพราะภาษีต่ำอยู่แล้ว</p>	<p>- สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของไทยอยู่ระหว่างขั้นตอนการขอรับรองเป็นหน่วยตรวจสอบและรับรองของไทยต่อทางประเทศญี่ปุ่น</p> <p>- ผู้นำเข้าไทย มีการนำเข้าภายใต้ JTEPA อยู่บ้าง แต่เนื่องจากภาษีขาเข้าของไทยไม่สูง และไม่ได้รับลดภาษีทันที จึงไม่สนใจให้ใช้ประโยชน์</p>	<p>- นโยบาย ออก. กำหนดแผนแม่บท Productivity** โดยในปี 2551 ได้รับความจัดสรรงบฯ รวม 67.5 ล้านบาท เพื่อดำเนินการ 4 โครงการ ในการปรับปรุงให้อุตสาหกรรมมีการเพิ่มประสิทธิภาพแบบเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Productivity) การพัฒนาศักยภาพแรงงาน และการพัฒนาการบริหารจัดการ Logistic และการสร้างเครือข่ายธุรกิจ</p>
<p>2. อัญมณีและเครื่องประดับ (ตอนที่ 71)</p>	<p>- ไทยและญี่ปุ่นยกเลิกภาษีทันที (ยกเว้นไข่มุกเทียมให้ยกเลิกภายใน 7 ปี)</p>	<p>- ไทยและญี่ปุ่นยกเลิกภาษีทันที (ยกเว้นไข่มุกเทียมยกเลิกภายใน 7 ปี)</p>	<p>- ภาชนะนำเข้าไทย 0% อยู่แล้ว และไทยเป็นผู้ส่งออกสำคัญของ ออก. นี้</p> <p>- ญี่ปุ่นเป็นผู้นำเข้าหลัก โดยเป็นตลาดส่งออกสินค้านี้อันดับ 8 ของไทย ดังนั้นการลดภาษีให้แก่กันโดยทันที ทำให้ไทยมีแต้มต่อมากขึ้น และเป็นผลดีต่อการส่งออกของไทย</p>	<p>- ผู้ส่งออกไทยมีการใช้ประโยชน์ JTEPA อย่างเต็มที่ (ร้อยละ 96 ของการส่งออกไปญี่ปุ่น)</p>	<p>- ไม่มีโครงการรายสาขาเฉพาะในการสนับสนุน ส่วนหนึ่งเนื่องจากเป็น ออก. ที่ได้ประโยชน์จาก FTA และโครงการตามแผน Productivity ต้องเป็นการริเริ่มจากภาคเอกชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามกระทรวงอุตสาหกรรมมีแผนสนับสนุนในภาพรวม เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพด้าน Logistic โครงการ</p>

สินค้า	JTEPA	AJCEP	ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	การแสวงหาประโยชน์ JTEPA (พ.ย. 50-มี.ค.51)*	มาตรการรองรับผลกระทบ
					ปรับปรุงคุณภาพการผลิตด้วยระบบ TPM (Total Productivity Maintenance) และ โครงการบริหารจัดการด้านพลังงาน (Total Energy Management)
3. สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (ตอนที่ 50-63)	- ญี่ปุ่นมีภาษีสิ่งทอเฉลี่ย 5.5% และเครื่องนุ่งห่มเฉลี่ย 9.3% และมีกำหนดยกเลิกภาษีทันที	- ยกเลิกภาษีทันทีเหมือน JTEPA	- ญี่ปุ่นเป็นผู้นำเข้าหลักสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม - การลดภาษีของญี่ปุ่น ทำให้ไทยมีแต้มต่อ และจะส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทย	- ไทยมีการใช้สิทธิในการส่งออกไปญี่ปุ่นสูง (มากกว่า 66%) เนื่องจากแต้มต่อค่อนข้างมาก เมื่อเทียบกับอัตราภาษี MFN	- ญี่ปุ่นได้ตกลงให้มีโครงการความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมไทย-ญี่ปุ่น ภายใต้ JTEPA โดยมีโครงการแลกเปลี่ยนความรู้ /ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอและแฟชั่นของไทยในตลาดญี่ปุ่น - นโยบาย อก. กำหนดแผนแม่บท Productivity** โดยในปี 2551 ได้รับความจัดสรรงบฯ รวม 20.5 ล้านบาท เพื่อดำเนินการ 3 โครงการ ในการพัฒนาบุคลากรด้านแฟชั่น/เทคโนโลยี/การบริหาร ในอุตสาหกรรมสิ่งทอฯ การสร้างตัวเปรียบเทียบ (benchmarking) ความสามารถและการสร้างเครือข่าย (networking) เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน และการจัดทำแนวปฏิบัติเพื่อความเป็นเลิศ

สินค้า	JTEPA	AJCEP	ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	การแสวงหาประโยชน์ JTEPA (พ.ย. 50-มี.ค.51)*	มาตรการรองรับผลกระทบ
					(Best Practice) ในการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต
4. รองเท้า (ตอนที่ 64)	<p>- ญี่ปุ่นมีภาษีค่าน้ำขาสูง เฉลี่ย 15% (3-30%) แต่ส่วนใหญ่ญี่ปุ่นจะลดภาษีเป็น 0% ในปี 8</p> <p>- บางรายการไม่ลดภาษีลงเหลือ 0% อาทิ รองเท้ากีฬาด้านบนที่เป็นหนังฟอก ซึ่งไทยส่งออกไปญี่ปุ่นสูงสุด</p>	<p>- ญี่ปุ่นจะลดภาษีทุกรายการเหลือ 0% ภายใน 7-10 ปี (รวมรองเท้ากีฬา-ด้านบนที่เป็นหนังฟอก ลดภาษี 0% ในปี 11 ซึ่งญี่ปุ่นให้ในกรอบนี้ดีกว่า JTEPA)</p>	<p>- ญี่ปุ่นเป็นตลาดส่งออกหลักอันดับที่ 4 ของไทยในสินค้ารองเท้า (ปี 2007 มีมูลค่าประมาณ 81 ล้านบาท)</p> <p>- การยกเลิกภาษีของญี่ปุ่นจะทำให้ผู้ส่งออกรองเท้าไทยขยายตลาดในญี่ปุ่นได้อย่างไม่จำกัด</p>	<p>- ไทยมีการใช้สิทธิส่งออกอยู่พอสมควร (ร้อยละ 34) และมีบางรายการสินค้าที่มีการใช้สิทธิในการส่งออกไปญี่ปุ่นสูงมาก ๆ (การส่งออก รองเท้าหนัง ใช้สิทธิเต็ม 100%)</p>	<p>- นโยบาย อก. กำหนดแผนแม่บท Productivity** โดยในปี 2551 ได้รับความจัดสรรงบประมาณ 24.8 ล้านบาท เพื่อดำเนินการ 5 โครงการ ในการพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัย การพัฒนาโปรแกรมการออกแบบระบบ 3 มิติ การพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ การจัดระบบข้อมูล และการยกระดับความสามารถในการผลิต</p>
AGRO-INDUSTRY					
5. อุตสาหกรรมอาหาร (ตอนที่ 03,16,21,23)	<p>- ญี่ปุ่นมีอัตราภาษีเฉลี่ย 16% และได้ลดภาษีลงเหลือเฉลี่ย 3.7%</p> <p>- ข้าว มัน เนื้อไก่แช่เย็น และน้ำตาล ญี่ปุ่นระบุว่า จะเจรจาใหม่ในปี 5</p> <p>- กำหนดโควตาปลอดภาษีบางสินค้า</p>	<p>- เหมือน JTEPA</p>	<p>- ญี่ปุ่นเป็นผู้นำเข้าหลักสินค้านี้</p> <p>- หากญี่ปุ่นลดภาษีให้มาก ไทยก็ได้ประโยชน์ หากแต่ญี่ปุ่นมีการปกป้องโดยใช้ทั้งภาษี และมาตรการมิใช่ภาษี โดยเฉพาะเรื่องของ SPS ดังนั้น ต้องเจรจาลดอุปสรรคนี้ด้วย</p>	<p>- ไทยมีการส่งออกสินค้าในกลุ่มที่ญี่ปุ่นลดภาษีให้ไทย อาทิ ไก่&กุ้งแปรรูป/แช่แข็ง เต็มที่ (100%)</p> <p>- อาหารสัตว์มีการใช้สิทธิต่ำ เนื่องจาก สิทธิภาษีไม่มุ่งใจ และไม่ผ่าน ROO</p>	<p>- ญี่ปุ่นได้ตกลงให้มีโครงการความร่วมมือภายใต้ JTEPA โดยมีโครงการส่งเสริมการค้าและการลงทุนผ่านโครงการ "ครัวไทยสู่โลก" เพื่อพัฒนาความรู้และมาตรฐานการส่งออกสินค้าอาหารให้ผู้ประกอบการไทย ในการส่งออกไปญี่ปุ่น อาทิ การส่งเสริมความรู้เรื่องระบบการวิเคราะห์อันตราย</p>

สินค้า	JTEPA	AJCEP	ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	การแสวงหาประโยชน์ JTEPA (พ.ย. 50-มี.ค.51)*	มาตรการรองรับผลกระทบ
					<p>และจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมในการผลิตอาหาร (Hazard Analysis and Critical Control Point: HACCP) เป็นต้น</p> <p>- นโยบาย อก. กำหนดแผนแม่บท <u>Productivity**</u> โดยในปี 2551 ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 53 ล้านบาท เพื่อดำเนินการ 4 โครงการ ในการเพิ่ม Productivity ในการผลิตสินค้าอาหาร โดยใช้ Supply Chain Management การเพิ่มผลผลิตภาพสู่หลักการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการผลิต (Best Practice on Green Productivity) การพัฒนานักวิเคราะห์อาหาร และการเพิ่มระดับสถานประกอบการ SME ในห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมอาหาร</p>
6. เฟอร์นิเจอร์ (ตอนที่94)	<p>- ญี่ปุ่นมีภาษีเฉลี่ย 0% ยกเว้นเพียงเฟอร์นิเจอร์ที่มีส่วนประกอบหนึ่งซึ่งมีภาษี 3.8-4.3% และญี่ปุ่นจะลดภาษีภายใน 8 ปี</p> <p>- ไทยปรับลดภาษีเฟอร์นิเจอร์ ภายใน 4-6-8 ปี</p>	<p>- ญี่ปุ่นมีภาษีเฉลี่ย 0% ยกเว้นเพียงเฟอร์นิเจอร์ที่มีส่วนประกอบหนึ่งซึ่งมีภาษี 3.8-4.3% และญี่ปุ่นจะลดภาษีในปีที่ 11</p> <p>- ไทยปรับลดภาษี</p>	<p>- การส่งออกเฟอร์นิเจอร์ของไทยไม่ได้ประโยชน์จาก FTA มากนัก เนื่องจากภาษีญี่ปุ่น 0% เกือบทั้งหมดแล้ว</p>	<p>- เนื่องจากสิทธิพิเศษ GSP ที่ญี่ปุ่นให้ทุกประเทศ มีอัตราภาษีต่ำกว่าอัตราภายใต้ FTA ขณะนี้ ผู้ผลิตจึงหันไปใช้สิทธิ GSP แทน</p>	<p>- ไม่มีโครงการรายสาขาเฉพาะในการสนับสนุน ส่วนหนึ่งเนื่องจากเป็น อก. ที่ได้ประโยชน์จาก FTA และโครงการตามแผน Productivity ต้องเป็นการริเริ่มจากภาคเอกชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามกระทรวง</p>

สินค้า	JTEPA	AJCEP	ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	การแสวงหาประโยชน์ JTEPA (พ.ย. 50-มี.ค.51)*	มาตรการรองรับผลกระทบ
		เฟอร์นิเจอร์ ภายใน 4-6-8 ปี			อุตสาหกรรมมีแผนสนับสนุนในภาพรวม เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพด้าน Logistic โครงการปรับปรุงคุณภาพการผลิตด้วยระบบ TPM (Total Productivity Maintenance) และ โครงการบริหารจัดการด้านพลังงาน (Total Energy Management)
7. เครื่องหนัง (ตอนที่ 40-42)	- ญี่ปุ่นมีภาษีค่อนข้างสูง อยู่ที่ 3-16% แต่ส่วนใหญ่ญี่ปุ่นจะลดภาษีเป็น 0% ในปีที่ 8 - บางรายการไม่ลดภาษีลงเหลือ 0% อาทิ รองเท้ากีฬา ด้านบนที่เป็นหนังฟอก ซึ่งไทยส่งออกญี่ปุ่นสูงสุด	- ญี่ปุ่นจะลดภาษีทุกรายการเหลือ 0% ภายในปีที่ 8 (รองเท้ากีฬาที่ด้านบนเป็นหนังฟอก ลดภาษี 0% ในปีที่ 10)	- การยกเลิกภาษีของญี่ปุ่นจะทำให้ผู้ส่งออกของไทยขยายตลาดในญี่ปุ่นได้มากขึ้น	- ไทยมีการใช้สิทธิส่งออกอยู่พอสมควร (ร้อยละ 34) และมีสินค้าที่มีการใช้สิทธิส่งออกไปญี่ปุ่นสูงมาก (70-100%) อาทิ กระเป๋าสตางค์ และกระเป๋าหนัง	- นโยบาย อก. กำหนดแผนแม่บท Productivity** โดยในปี 2551 ใต้รับการจัดสรรงบประมาณ 16 ล้านบาท เพื่อดำเนินการ 3 โครงการ ในการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาระบบ Logistic และการยกระดับความสามารถในการเพิ่มผลผลิต

หมายเหตุ: * ร่างโครงการศึกษาฉบับสมบูรณ์ "โครงการแสวงหาผลประโยชน์จากข้อตกลงการเปิดเสรี ระยะที่ 3" โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) โดยทำการศึกษาการแสวงหาประโยชน์ใน 5 เดือนแรก ภายหลัง JTEPA มีผลใช้บังคับ (พฤศจิกายน 2550 – มีนาคม 2551)

** แผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม พ.ศ. 2551-2555 โดยความร่วมมือของสถาบันต่าง ๆ ในสังกัดของกระทรวงอุตสาหกรรม วัตถุประสงค์ของแผนแม่บท มีขึ้นเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประสิทธิภาพและผลิตภาพ ซึ่งเป็นรากฐานการเติบโตของผลิตภัณฑ์ที่ยั่งยืน และแก้ปัญหาตลอดจนสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันให้ภาคอุตสาหกรรมของไทยสามารถอยู่รอดและแข่งขันได้ในเวทีการค้าโลก นอกจากนี้ ยังส่งเสริมและผลักดันให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการพัฒนาด้วยตนเอง และให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพ โดยร่วมมือกับภาครัฐในการร่วมคิดร่วมทำ (Collaboration)